

Självständigt arbete i krigsvetenskap, 15 hp

<i>Författare</i> Major Anders Svensson	<i>Program</i> ChP 0709
<i>Handledare</i> Dr Håkan Gunneriusson, Övlt Arne Baudin	
	<i>Beteckning</i>

Infanteri – det bortglömda vapnet

Utgående från inriktningen i Försvarsmaktens underlag för regeringens försvarspolitiska proposition 2009, är vi enligt min mening på väg mot en tyngdpunktsförskjutning när det gäller förmåge- och förbandsutveckling, dels genom prioritet mot insatser med markoperativ tyngdpunkt men också avsevärt ökad förmåga och volym när det gäller s.k. lätt infanteri och strid till fots. Detta förutsätter, med nuvarande läge som grund, en återtagning av kompetens och förmåga när det gäller infanteristriden och striden till fots. Syftet med uppsatsen är att utifrån försvarsmaktens inriktning mot s.k. lätt infanteri undersöka huruvida dagens utbildning vid förband med kärnförmåga strid till fots kan sägas utgöra lätt infanteri eller om de är något annat.

Studien jämför den utbildning i strid till fots som genomförs vid luftburen bataljon, amfibiebataljon samt lätt mekaniserad bataljon med det som enligt undersökningen kan sägas vara karaktäristiskt för s.k. lätt infanteri. Huvudfrågeställningen som besvaras med stöd i jämförelsen är formulerad enligt följande: *Ges svenska markstridsförband en relevant utbildning i strid till fots i förhållande till vad som kan sägas karaktärisera s.k. lätt infanteri idag?*

Min undersökning visar här att luftburen skvadron definitivt ges en relevant utbildning i strid till fots i förhållande till det som enligt min analys karaktäriserar lätt infanteri idag. Detta gäller även för amfibieskyttekompaniet vars utbildning i strid till fots ligger i linje med utvecklingen mot ett lätt markstridsförband (lätt infanteri), med fokus på anfallsstriden till fots. Lätt mekaniserat kompanis signum är striden till fots i den urbana miljön. De områden, som enligt min undersökning behöver utvecklas inom ramen för dagens stridsutbildning är framförallt strid med begränsad målsättning samt förmågan att verka till fots i betäckt terräng/skog utan understöd av vagnar. Detta för att fullt ut, och i likhet med luftburen skvadron och amfibie, kunna agera och verka som ett verkligt ”lätt” infanteri.

Nyckelord: Lätt infanteri, infanteri, strid till fots, utbildning, taktik, stridsteknik, stridssätt, stridsuppgifter, Luftburen bataljon, Amfibiebataljon, Lätt mekaniserad bataljon

Infantry – the lost weapon

Starting with the direction stated in the Swedish Armed Forces' reply to the Swedish government defence policy 2009, according to my analysis we are heading towards a new main focus in our capability and force development. On the one hand a priority and focus on land operations, and on the other hand a considerable increase in capability and volume regarding so-called light infantry and ground combat. This requires, from today's starting point, a resumption of competence and ability when it comes to infantry and ground combat. The purpose of this essay is to look into whether today's training in units with the core capability to fight on their feet, can be seen as so-called light infantry or if it is something else.

This essay compares the training in ground combat being conducted in the airborne battalion, amphibious battalion and the light mechanized battalion with the characteristics of so-called light infantry. The core question being answered is formulated as follows: Are Swedish ground combat forces being given relevant training in proportion to the characteristics of so-called light infantry today.

The result of this essay shows that the airborne squadron is definitely being given a relevant training in ground combat in accordance with my analysis of light infantry characteristics today. This is also true for the amphibious rifle coy, whose training in ground combat is in line with the development towards a light ground combat unit, with a distinct focus on offensive operations and ground combat. The light mechanized infantry company's distinguishing mark is ground combat in the urban environment. My research shows that the areas that need to be developed in their combat training today are small unit tactics and the capability to fight on their feet in restrictive terrain without the support of infantry vehicles. This is in order to fully, and in conformity with airborne and amphibious units, act as a true "light infantry".

Key words: Light infantry, infantry, ground combat, training, tactics, offence, defence, airborne battalion, amphibious battalion, light mechanized battalion

1. Inledning	5
1.1 Bakgrund	5
1.2 Problemformulering	8
1.3 Syfte och frågeställningar.....	8
1.4 Avgränsningar	9
1.5 Centrala begrepp	10
1.6 Disposition	10
1.7 Forskningsläge	11
2. Metod.....	12
2.1 Metodbeskrivning.....	12
2.2 Material och källkritik.....	13
3. Teorianknytning.....	15
3.1 Inledning.....	15
3.2 Vad är Lätt infanteri?	16
3.3 Analysverktyg	18
3.3.1 Anfallsstrid	18
3.3.2 Försvarsstrid	21
3.3.3 Stridsuppgifter	22
3.3.4 Ledning.....	24
3.3.5 Underrättelser	25
3.3.6 Rörlighet/skydd	26
3.3.7 Uthållighet.....	28
3.3.8 Resultatsammanfattning	30
3.4 Fastställande av variabler	31
3.4.1 Variabel stridssätt (anfall/försvar).....	32
3.4.2 Variabel ledning	32
3.4.3 Variabel underrättelser	32
3.4.4 Variabel rörlighet/skydd.....	33
3.4.5 Variabler för kommande undersökning.....	33
4. Vad omfattar idag respektive förbands utbildning i strid till fots?.....	34
4.1 Inledning.....	34
4.2 Allmän beskrivning av respektive förbandstyp.....	34
4.2.1 Luftburen bataljon	34
4.2.2 Amfibiebataljon.....	35
4.2.3 Lätt mekaniserad bataljon	36
4.3 Organisation och vapen kompani – grupp.....	36
4.4 Uppgifter	37
4.5 Utbildning strid till fots, enskild soldat - kompani (termin 1 och 2).....	37
4.6 Styrdokument för respektive förbands stridsutbildning (taktik/stridsteknik)	41
4.7 Stridsutbildning övrigt.....	43
5. Analys	45
5.1 Variabel stridssätt (anfall/försvar).....	45
5.1.1 Taktiska och stridstekniska metoder vid anfallsstrid?.....	45
5.1.2 Taktiska och stridstekniska metoder vid försvarsstrid?	47
5.1.3 Var ligger fokus kopplat till förmåga att genomföra strid under så kallade särskilda förhållanden, det vill säga, i mörker samt i olika typer av terräng/miljö (skog, bebyggelse)?.....	48
5.1.4 Fokus i utbildningen kopplat till olika stridssätt?	50
5.1.5 Var läggs fokus i stridsutbildningen, soldat, grupp, pluton eller kompani?....	51

5.1.6	Vilka stridsuppgifter är dimensionerande för den utbildning i strid till fots som genomförs vid förbandet?.....	52
5.1.7	Typ av organiskt understöd?	53
5.1.8	Resultat.....	54
6.	Sammanfattande resultatdiskussion.....	56
6.1	Sammanfattande svar på uppsatsens frågor	56
6.1.1	Vad är "lätt infanteri"?	56
6.1.2	Vad omfattar idag respektive förbands utbildning i strid till fots?	57
6.1.3	Vilka är de väsentliga likheterna och skillnaderna mellan markstridsförbandens utbildning i strid till fots och det som utifrån den analyserade litteraturen kan sägas vara karaktäristiskt för s.k. lätt infanteri?.....	57
6.2	Svar på uppsatsens frågeställning	58
6.2.1	Ges svenska markstridsförband en relevant utbildning i strid till fots i förhållande till vad som kan sägas karaktärisera s.k. lätt infanteri idag?	58
6.3	Förslag på fortsatt forskning	61
7.	Käll- och litteraturförteckning.....	62
7.1	Otryckta källor.....	62
7.2	Tryckta källor	63
7.3	Litteratur.....	63
Bilaga 1	65

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Under slutet av 80-talet och hela 1990-talet genomgick markstridskrafterna en omfattande mekanisering. Fokus låg på att, genom införskaffandet av nya stridsvagnar (121, 122), stridsfordon (90) samt ett antal olika fordon från före detta Warsawpakten (Pbv 401, 501), utveckla markförbandens rörlighet, eldkraft och skyddsförmåga. Den klassiska kärnförmågan inom markstridskrafterna (armén) *infanteristriden*, det vill säga strid till fots ersattes i huvudsak av det som tidigare benämndes pansarskytte och som idag benämns lätt mekaniserat infanteri (tidigare mekaniserat skytte). Den huvudsakliga skillnaden mellan dessa förband var att pansarskytte utgjorde närskydd till pansarförband med fokus på vagnstriden, medan lätt mekaniserat infanteri är mer i linje med traditionell infanteristrid (strid till fots) med stridsfordonen som understöd av den avsuttna striden. Dock var, och till del fortfarande är, de lätta mekaniserade förbandens sätt att lösa uppgifter starkt präglade av ett fokus på vagnsstriden med skyttesoldaten som stöd (skydd) till denna och inte tvärtom. Konsekvensen av denna prioritering och fokus blev att markstridskrafternas förmåga till infanteristrid (strid till fots) reducerades kraftigt, och i och med försvarsbeslut 2004 till slut mer eller mindre avvecklades som truppslag och vapen inom armén.

Idag upprätthålls förmågan att strida till fots, infanteristriden, inom armén genom främst K3 (luftburen bataljon), Livgardet (lätt mekaniserad bataljon) samt till del även av I19 (jägarebataljon, Arvidsjaur). Inom Marinen finns kompetensen inom amfibiebataljonens skytte- och jägarkompanier. Gemensam nämnare för dessa förbandstyper är att de, oavsett transportsätt för rörlighet (fordon, helikopter, båt), löser sina stridsuppgifter till fots när de väl förflyttat sig till ”slagfältet”.

I försvarsmaktens underlag för regeringens försvarspolitiska proposition 2009 anges följande:

- Vid insatser utanför Sverige ska Försvarsmakten i första hand delta i operationer som påverkar händelseförloppet på land, det vill säga operationer med markoperativ tyngdpunkt¹
- Gemensamma operationer med, eller med stöd till, markoperativ tyngdpunkt ska vara prioriterade²
- Markstridskrafter utgör grunden för förmågan att genomföra insatser med markoperativ tyngdpunkt, med stöd av sjö- och luftstridskrafter. Förmågan att stödja och genomföra gemensamma operationer med markoperativ tyngdpunkt ökar bl.a. genom att likformiga manöverbataljoner utvecklas³
- Manöverbataljonerna organiseras som likformiga manöverbataljoner för att kunna lösa uppgifter som lätta skytteförband, vilket bl.a. innebär att den strategiska såväl som operativa rörligheten ökar. Manöverbataljonerna kan utöver organisatoriskt tilldelad materiel, för att öka handlingsfriheten, kompletteras med insatsspecifik materiel, t.ex. lätta fordon, vilken kan anpassas beroende på operativa behov⁴

¹ Försvarsmakten, (2009), *Försvarsmaktens underlag för regeringens försvarspolitiska proposition 2009*, bilaga 1, s. 5

² Ibid s. 6

³ Ibid s. 15

⁴ Ibid s. 18

Vidare anges följande förtydligande avseende ovan nämnda manöverbataljoner. Manöverbataljonen utgör kärnan i de behovssammansatta bataljonsstridsgrupperna. Manöverbataljonerna utvecklas som åtta likformiga *lätta infanteribataljoner* med speciella tilläggsenheter (tre tunga mekaniserade, tre lätta mekaniserade, en lätt och en amfibisk tilläggsenhet).⁵ Tolkningen av underlaget utifrån vilka förbandstyper som skall utvecklas ger att lätt mekaniserad bataljon, luftburen bataljon samt amfibiebataljon från 2014 kommer att utgöra stommen i uppsättandet av de så kallade manöverbataljonerna.

Detta, tillsammans med de senaste 20 årens förmåge- och förbandsutveckling inom markstridskrafterna, skulle de facto kunna sägas utgöra någon form av paradigm när det gäller inriktning och utveckling av Försvarsmaktens markoperativa förmåga. Det är åtminstone en tydlig tyngdpunktsförskjutning mot lätta förbands- och manöverenheter, och en ”återtagning” och utveckling mot markstridskrafternas traditionella förmåga, infanteristriden och strid till fots i olika typer av insatser, miljöer samt hotbilder.

Grunden för ovan beskrivna utveckling utgår från försvarsmaktens uppgifter samt förmågan till väpnad strid. Ledorden som det trycks på i underlaget, nationellt som internationellt, är användbarhet, tillgänglighet och flexibilitet. Detta förutsätter enligt försvarsmaktens underlag en utveckling mot mer generella och serielika förbandstyper (organisation, materiel, utbildning etc.), det vill säga en återgång till en ständig indelning utifrån vilken tillfälliga indelningar kan göras. Syftet är dels att möjliggöra en mer gemensam grundläggande soldat, befattnings- och förbandsutbildning men också en ökad förmåga att kunna uppträda i större sammanhållna förband, i olika miljöer och mot olika uppgifter med tillfälligt sammansatta förband, både vad avser kortare insatser som i Tchad, som längre stående insatser av den typen som genomförs i Afghanistan och Kosovo.

I ett svenskt perspektiv finns idag inte någon direkt definition av det ”nya” konceptet eller förbandstypen Lätt Infanteri. Lätt infanteri har ej heller i ett historiskt perspektiv använts som begrepp inom den svenska ”krigsmakten”. Således har det ej heller funnits några benämningar som medeltungt eller tungt infanteri i svensk modern tid. Detta är i huvudsak något som använts när det gäller indelning av mekaniserade förband. Begreppet som sådant återfinns ej heller i några av våra doktriner, Militärstrategisk doktrin, Doktrin för gemensamma operationer eller Doktrin för markoperationer. I formella dokument används framförallt mer flytande begrepp som ”lätta” förband eller ”lätta” enheter. I perspektivplaneringens slutrapport 2007 används den mer allmänt vedertagna förbandsbenämningen, det vill säga *skytte*. Här anges förbandstypen lätt skyttekompani, vilket enligt rapporten innefattar förbandstyperna lätt mekaniserad bataljon, luftburen bataljon samt Amfibiebataljon.⁶ Det som däremot använts när det gäller indelning av olika infanteriförband är att de indelats utifrån förmågan att verka i specifik miljö, exempelvis norrlandsskytte, stadsskytte och amfibieskytte. Historiskt har de svenska infanteriförbanden genom olika reglementen (InfR skyttebrig, bat, komp, plut, grp) haft en tydlig och beprövad konceptuell grund när det gäller organisation, uppgifter, taktik etc.

⁵ Försvarsmakten, (2009), *Försvarsmaktens underlag för regeringens försvarspolitiska proposition 2009*, bilaga 1, s. 13

⁶ Försvarsmakten (2007): *Ett hållbart försvar för framtida säkerhet*. Perspektivplaneringens slutrapport 2007, s. 114

I sin C-uppsats ” Specialiserade markstridsförband som ett svenskt militärstrategiskt specialområde” genomför Mj Urban Edlund en kategorisering och definiering av förband med förmåga att verka mot markmål i markarenan. Edlund indelar dessa förband i tre kategorier:

1) manöverförband, avser tyngre pansrade förband med stor förekomst av stridsvagnar och medeltunga förband med band- eller hjulgående stridsfordon och även lätta förband av infanteri- eller skytteförbandskaraktär med eller utan fordon.⁷

2) specialiserade markstridsförband, i denna kategori innefattar Edlund Luftburen, Amfibie- och Jägarbataljon.

3) specialoperationsförband, definieras av Edlund enligt Försvarets *militärstrategiska doktrin*, utvecklas ej mer i denna uppsats.

Det intressanta ur denna undersöknings synvinkel är att Edlund i sin kategorisering gör en distinktion mellan lätta infanteriförband och specialiserade markstridsförband (luftburen bataljon, jägarbataljon, amfibiebataljon). Den huvudsakliga skillnaden enligt Edlund utgörs främst av de specialiserade markstridsförbandens förmåga att verka i specifika miljöer (amfibisk, ödeterräng), högre fysisk och psykisk kravprofil, högre grad av frivillighet till grundutbildning samt internationell tjänst, de specialiserade markstridsförbanden ej beroende av stridsfordon, det vill säga kärnförmågan är striden till fots (egen tolkning).⁸ Det som dock ej framgår av Edlunds undersökning är skillnaden mellan lätta infanteriförband och specialiserade markstridsförband, det är kanske något som bör göras om man kategoriserar vissa förband med liknande förmågor, exempelvis vad är lätt infanteri enligt Edlund. Detta kommer dock att göras inom ramen för denna undersökning i kapitel 3.2

Inom ramen för ”*Fourth Generation Warfare Seminar*” vid marinkårsbasen i Quantico, menar William S Lind att konceptet lätt infanteri (*light infantry*), i grunden har uppfattats på olika sätt runt om i världen. Det amerikanska konceptet relateras enligt Lind till vikt, främst avseende utrustning. Europeisk förståelse av ”lätt” är framförallt kopplat till rörlighet eller operationell mångsidighet. Lätt infanteri är enligt Lind en flexibel styrka kapabel att verka under bistra förhållanden, med få logistiska behov. De erbjuder befälhavaren en styrka idealt anpassad för att komplettera tyngre delar ur armén. Exempel på verkligt lätt infanteri (”*true light infantry*”) genom historien är enligt Lind, exempelvis de tyska ”*Sturmtruppen*” under första världskriget samt israeliska och brittiska fallskärmsförband.⁹

Det som föranleder en närmare studie av konceptet lätt infanteri är den nämnda inriktning som nu påbörjats inom försvarsmakten, det faktum att vi mer eller mindre avvecklat truppslaget infanteri samt att det förs en diskussion internationellt när det gäller hur förband som strider till fots skall utvecklas för att hantera utmaningar i dagens och framtida konflikter.

⁷ Edlund, (2006), s. 14

⁸ Ibid. s. 19-21

⁹ Lind, (2008a), s. 5-6

1.2 Problemformulering

Utgående från inriktningen i Försvarmaktens underlag för regeringens försvarspolitiska proposition 2009, är vi enligt min mening på väg mot en tyngdpunktsförskjutning när det gäller förmåge- och förbandsutveckling, dels genom prioritet mot insatser med markoperativ tyngdpunkt men också avsevärt ökad förmåga och volym när det gäller s.k. lätt infanteri och strid till fots. För att uppnå detta skall nämnda manöverbataljoner (lätta infanteribataljoner) ges en likformighet vad avser utbildning och materiel i syfte att på ett enklare sätt kunna utnyttjas som grund i behovssammansatta stridsgrupper. Detta kräver enligt min mening, och med nuvarande läge som grund, en återtagning av kompetens och förmåga när det gäller infanteristriden och striden till fots, detta oavsett vilka operationstyper, miljöer och hotbilder som svenska förband skall kunna verka i. Men vilken gemensam grund har vi idag i försvarmakten när det gäller utbildning av s.k. lätt infanteri, det vill säga förband med kärnförmåga¹⁰ och tyngdpunkt på strid till fots, för att möjliggöra en utveckling av åtta lätta infanteribataljoner?

1.3 Syfte och frågeställningar

Syftet med uppsatsen är att utifrån försvarmaktens inriktning mot s.k. lätt infanteri undersöka huruvida dagens utbildning vid förband med kärnförmåga strid till fots kan sägas utgöra lätt infanteri eller om de är något annat.

För att uppnå ovanstående syfte kommer jag att analysera och jämföra den utbildning i strid som idag genomförs vid förband med kärnförmåga strid till fots med det som enligt min vidare undersökning kan sägas karaktärisera lätt infanteri. Detta utgör grunden för den diskussion som möjliggör att nedanstående frågeställning kan besvaras.

Frågeställning:

Ges svenska markstridsförband en relevant utbildning i strid till fots i förhållande till vad som kan sägas karaktärisera s.k. lätt infanteri idag?

För att uppnå detta kommer följande frågor att besvaras. Besvarandet av fråga ett och två utgör stödfrågor som möjliggör utveckling av mitt analysverktyg samt besvarandet av fråga tre och som löser ut den övergripande frågeställningen enligt ovan.

1. Vad är ”lätt infanteri”?
2. Vad omfattar idag markstridsförbandens utbildning i strid till fots?
3. Vilka är de väsentliga likheterna och skillnaderna mellan markstridsförbandens utbildning i strid till fots och det som utifrån den analyserade litteraturen kan sägas vara karaktäristiskt för s.k. lätt infanteri?

¹⁰ Förbandsspecifik förmåga som ingen eller få andra aktörer kan producera eller vidmakthålla annat än delvis. En kärnförmåga konstituerar försvarmaktens och/eller en viss förbandstyps existensberättigande. Försvarmakten (2007): *Ett hållbart försvar för framtida säkerhet*, s. 143

1.4 Avgränsningar

Denna uppsats kommer ej att avhandla några andra delar av respektive förbands utbildning, fokus är utbildningen i strid till fots. Uppsatsen har ej heller som huvudsyfte att definiera vad som inte är lätt infanteri eller att kategorisera de i undersökningen studerade förbanden.

Tidsperspektivet som studeras är den första och andra terminen av respektive förbands utbildning, motivet är att dessa delar rent tidsmässigt ser ungefär likadana ut vid samtliga förband, oavsett förbandstyp. Motivet till att den tredje terminen ej studeras är att systemet som sådant är helt nytt, därför finns det i nuläget ett mycket begränsat och bristande underlag att utgå ifrån kopplat till att jämföra de olika förbandens utbildning under denna period.

Utgår man från inledningen och den övergripande introduktionen till s.k. lätt infanteri, finns det enligt min mening idag tre förbandstyper som till synes svarar upp mot kategorin lätt infanteri, dessa är luftburen bataljon, amfibiebataljon, samt lätt mekaniserad bataljon, det vill säga delvis samma förbandstyper som Edlund kategoriserar in i "specialiserade markstridsförband". Min hypotes om att dessa är lämpliga att studera grundar sig på att:

- samtliga är markstridsförband
- striden till fots utgör en central del av förbandets förmåga
- alla ovanstående förband har en tradition av att kunna strida till fots
- alla ovanstående förband är bataljonsförband med ingående manöverenheter, det vill säga har kompanienheter med huvuduppgift strid

Fokus för denna undersökning ligger således på utbildning i strid till fots från enskild soldat upp till kompaninivån, det vill säga respektive förbands manöverenheter. Bataljonsperspektivet avseende taktik, förband, funktioner och system kommer i denna uppsats enbart att avhandlas som bakgrundsinformation och för att eventuellt ge ett kontextuellt stöd till analysen. Uppsatsen har således ej som syfte att undersöka taktiskt utnyttjande eller olika typsituationer (scenarion) inom ramen för hur bataljonen strider kopplat till olika stridsuppgifter.

Rumsperspektivet i denna undersökning kommer således att utgöras av förbandstyperna, luftburen bataljon, amfibiebataljon samt lätt mekaniserad bataljon och den utbildning i strid till fots som genomförs vid respektive förband. Denna uppsats avhandlar ej några aspekter avseende förbandskultur, personal (kompetens) och/eller ekonomi som kan påverka hur utbildningen genomförs, fokus ligger främst på vad som genomförs under angiven tidsrymd.

Denna uppsats kommer således ej att avhandla förbandstypen specialförband. Även om dessa har en koppling till ämnesområdet genom förmågan att strida till fots är specialförband inte främst ett manöverförband med huvuduppgift strid, utan en strategisk resurs med fokus på underrättelseinhämtning. Det är ej heller möjligt att ta del av någon information relevant för denna undersökning med hänsyn till sekretessen kring förbandet. Även fallskärmsjägarna (K3), jägarbataljon (I19), kustjägarkompaniet (Amf 1/amfibiebataljon) samt flygbasjägarna (F17) skulle kunna kategoriseras som lätt infanteri och därmed vara en del av undersökningen. Förbanden har dock en tyngdpunkt mot underrättelseinhämtning och uppträdande i patrull snarare än strid i plutons och/eller kompanis ram.

Uppsatsen kommer ej att avhandla hur de olika förbanden tar sig till stridsområdet, utan fokus ligger på agerandet till fots när man väl kommit till stridsområdet.

Eftersom min undersökning kan sägas ha en heuristisk ansats, det vill säga en metod för att upptäcka eller bilda ny relevant kunskap¹¹ efterhand som undersökningens fortskrider, kan det finnas behov av ytterligare avgränsningar allt eftersom resultat framkommer.

1.5 Centrala begrepp

Lätt infanteri:

Definieras under punkten 3.2

1.6 Disposition

Uppsatsens första kapitel omfattar problemformulering med syfte och studiefrågor. Övriga delar utgörs av avgränsningar, centrala begrepp samt forskningsläge. Detta utgör det förståelsemässiga ramverket för denna uppsats.

I uppsatsen andra kapitel avhandlas metod. Här beskrivs hur jag går till väga i min undersökning. Här redovisas även det material som jag använt i undersökningen.

kapitel tre omfattar teori och utveckling av mitt analysverktyg. Här besvaras uppsatsens första fråga. Detta utgör grunden för att ta fram mitt analysverktyg med variabler, här kommer jag med stöd i litteraturen att beskriva och lyfta fram de karaktäristiska dragen avseende hur infanteri utifrån sina förutsättningar genomför strid.

I kapitel fyra besvaras uppsatsens andra fråga. Detta sker genom en beskrivning och kategorisering av insamlad empiri kopplat till respektive förbandstyp (studieobjekt). Inledningsvis sker en allmän beskrivning av respektive förbandstyp, därefter kategoriseras de centrala delarna i det som omfattar förbandens utbildning i strid till fots, vilket möjliggör att fråga två kan besvaras. Detta ligger sedan som grund för den analys och komparation som genomförs i kapitel fem. Underlag för denna del har inhämtats genom informationssamtal med utbildningsansvariga företrädare vid respektive förband samt genom olika styrdokument för förbandens utbildning.

I kapitel fem avhandlas uppsatsens tredje studiefråga. Här genomförs en analys och komparation utifrån mitt analysverktyg som utvecklades i kapitel tre. Strukturen för denna analys utgår från analysverktyget, det vill säga variabler med dess mätpunkter. Utifrån framtagna variabler och mätpunkter analyseras empirin i syfte att identifiera likheter och skillnader mellan de tre förbandens utbildning i strid till fots och det som karaktäriserar så kallat lätt infanteri idag. Kapitlet avslutas med en resultatsammanfattning.

I kapitel sex besvaras uppsatsens frågeställning. Utifrån resultatet i kapitel fem genomförs här en resultatdiskussion som syftar till att besvara uppsatsens frågeställning, det vill säga, *ges svenska markstridsförband en relevant utbildning i strid till fots i förhållande till vad som kan sägas karaktärisera s.k. lätt infanteri idag?* Genom detta bedöms uppsatsens frågor vara besvarade samt syftet med uppsatsen vara uppnått.

I kapitel sju redovisas käll- och litteraturförteckning.

¹¹ <http://www.ne.se/lang/heuristik>, 2009-05-15

1.7 Forskningsläge

Infanteriet är det äldsta vapnet, så länge det funnits krig har infanteri spelat en avgörande roll i krigföring. Dess evolution sträcker sig från minst 1000 år före Kristus till dags dato, många har siat om infanterivapnets död men än så länge har alla haft fel. Det lever och är fortfarande helt avgörande i dagens och morgondagens krigföring. Ett belägg på detta är den i inledningen redovisade inriktningen för markstridskrafterna enligt försvarsmaktens underlag till regeringens försvarspolitiska proposition 2009. Även flera välrenommerade militärteoretiker belyser denna aspekt av infanterivapnets evolution. Exempel är Bruce I Gudmundsson med ”*On Infantry*” och ”*Stormtroop Tactics*” samt Trevor N Dupuy med ”*The evolution of weapons and warfare*”.

Den militärteoretiker som idag är mycket aktiv när det gäller doktrinärt tänkande hur stridskrafter skall utvecklas för att hantera och möta hot i dagens och i framtida konflikter är William S Lind. Lind har tillsammans med flera utvecklat tankar och teorier kring konceptet ”*Fourth generation warfare*”. Han har även haft ett stort inflytande på utvecklingen av manöverkrigföring i USA, speciellt i Marinkåren. Genom sitt verk ”*Maneuver Warfare Handbook*” påbörjades en utveckling inom den am. Marinkåren vilket man kan se effekterna av idag i exempelvis marinkårens doktriner och manualer. Handboken ger en bra kunskap och förståelse för manöverkrigföringens teorier på lägre nivå, grupp upp till bataljon. Den teoretiska referenspunkten och främsta kopplingen till mitt område utgörs av de manualer som utvecklats inom ramen *Fourth generation warfare seminar* i Quantico. Seminariet har sedan 80-talet letts av William S Lind och bestått av officerare från marinkåren, armén, Royal Marines (UK) och nationalgardet. Utifrån konceptet *Fourth generation warfare* har seminariet utvecklat bland annat FMFM-2 *Light infantry*, vilket kan ses som en konceptuell ansats för att utveckla doktrin, träning och organisation kring hur lätta förband (infanteri), exempelvis marinkåren, skall utvecklas för att möta utmaningar kopplat till ”*Fourth generation war*”.¹² Även om detta arbete ej har någon officiell status har det en sådan tyngd inom främst marinkåren att Linds tankar och teorier definitivt har sin plats och är relevanta kopplat till mitt ämne för uppsatsen.

Någon tidigare forskning relaterad till begreppet lätt infanteri och utbildning i strid till fots har jag ej lyckats finna hos tidigare chefsprogrammister. Det närmaste och som omnämns i min inledning är Mj Urban Edlunds C-uppsats ”Specialiserade markstridsförband som ett svenskt militärstrategiskt specialområde”. Den mest intressanta kopplingen till eget ämne utgörs av Edlunds kategorisering av markstridsförband med förmåga att verka mot markmål i markarenan. I övrigt visar Edlunds undersökning på att Försvarsmaktens specialiserade markstridsförband bör ges en mer framträdande roll i svensk militärstrategi. Detta har således i övrigt ingen relevant koppling till lätt infanteri och utbildning i strid till fots som utgör kärnan för min egen undersökning.

¹² Lind, (2008b), s. 3-4

2. Metod

Detta kapitel syftar till att beskriva metoden för min undersökning. Här kommer även att genomföras en diskussion kring material, olika aspekter på undersökningens validitet och reliabilitet samt till del även källkritik. Främsta syftet är att beskriva hur denna undersökning skall gå till samt att beskriva och redovisa det material som använts.

2.1 Metodbeskrivning

Den övergripande metoden för denna undersökning är kvalitativ med en induktiv ansats, där jag använder empirin för att dra generella slutsatser. Jag kommer i denna undersökning att genomföra en komparation mellan tre utpekade förbands utbildning i strid (luftburen bataljon, amfibiebataljon, lätt mekaniserad bataljon) i förhållande till begreppet lätt infanteri. Rent metodiskt kommer jag här att utgå från tillgänglig empiri för respektive förband och med stöd av framtaget analysverktyg om infanteri och strid till fots analysera denna empiri. Detta möjliggör att slutsatser kan dras avseende likheter och skillnader mellan förbandens utbildning i strid och det som enligt min undersökning kan sägas karaktärisera s.k. lätt infanteri.

Inledningsvis kommer jag i min undersökning att definiera lätt infanteri, detta utgör svaret på den första frågan och grunden för att kunna utveckla mitt analysverktyg. Därefter kommer jag att med stöd i den inledande definitionen av lätt infanteri att fördjupa analysen och utveckla vad som karaktäriserar lätt infanteri/infanteri med fokus på striden till fots. Detta genomförs som en kvalitativ textanalys (enligt *Metodpraktikan* är kvalitativ textanalys den metod som fångar väsentligheten ur helheten i en text),¹³ av relevant litteratur kopplad till ämnet för uppsatsen. Syftet är att med resultatet av analysen kunna utveckla analysverktygets variabler som sedan skall användas i min undersökning av utpekade förbands utbildning i strid. Därefter kommer jag, med stöd i resultatet, att genomföra en diskussion kring analysverktygets variabler. Syftet med detta är att fastställa de variabler och mätpunkter som inom ramen för denna undersökning möjliggör en relevant komparation av studerade förbands utbildning i strid. Därefter kommer jag att beskriva den empiri som ligger till grund för uppsatsens analysdel, det vill säga komparationen av de tre studerade förbandens utbildning i strid. Metoden för detta utgörs av en kvalitativ textanalys av relevanta styrdokument för förbandens utbildning i strid samt material kopplat till själva genomförandet av utbildningen vid förbanden. Det sistnämnda har inhämtats genom informationssamtal med utvalda och initierade företrädare vid respektive förband. De inledande två frågorna syftar således till att utveckla mitt analysverktyg samt beskriva den empiri som ligger till grund för själva analysen gentemot fråga tre och uppsatsens huvudfrågeställning. Därefter genomförs själva analysen, det vill säga komparationen av studerade förbands utbildning i strid till fots. Utifrån framtaget analysverktyg (variabler och mätpunkter) kommer jag genom en kvalitativ textanalys av empirin dra slutsatser avseende likheter och skillnader mellan studerade förbands utbildning i strid till fots och det som enligt min undersökning kan sägas karaktärisera s.k. lätt infanteri. Resultatet av denna analys ligger sedan till grund för den avslutande diskussionen gentemot uppsatsens frågeställning. Avslutningsvis sker en resultatdiskussion med stöd i ovanstående nämnda analys. Här besvaras uppsatsens huvudfrågeställning, *Ges svenska markstridsförband en relevant utbildning i strid till fots i förhållande till vad som kan sägas karaktärisera s.k. lätt infanteri idag?*

¹³ Esaiasson, et al. (2007), s.237

Avseende bedömningen av studiens validitet, det vill säga undersöker jag det jag vill undersöka och ingenting annat. Utgångspunkten för detta är att ställa rätt frågor i undersökningen. Således handlar det om för denna undersökning del att mäta huruvida studerade förband ges en relevant utbildning i strid till fots i förhållande till vad som kan sägas karaktärisera lätt infanteri. För att mäta detta har jag lagt en betydande kraft på att definiera och tydliggöra vad strid till fots är. Detta görs genom att analysera relevant litteratur utifrån det truppslag och vapen som de facto genom århundraden sysslat med strid till fots, det vill säga infanteri. Detta har utgjort grunden för analysverktyget och vilka variabler som skall ingå, dessa har till del anpassats utifrån vad som är relevant och möjligt inom ramen för denna undersökning samt utifrån den tillgängliga empirin. Således har det varit min avsikt att skapa ett analysverktyg som mäter det empirin kan svara mot, och inte det motsatta. Vidare är det material som används i huvudsak baserat på välrenommerade militärteoretiker vilket torde stärka validiteten i undersökningen.

När det gäller reliabilitet, det vill säga om min undersökning är tillförlitlig, handlar det främst om mitt analysverktyg verkligen mäter om studerade förband ges en relevant utbildning i strid till fots. Här har själva analysverktyget utvecklats med en tyngdpunkt på att med stöd i litteraturen, analysera och beskriva hur infanteri genomför strid till fots. En rimlig utgångspunkt för detta är att utgå från stridssätten anfall och försvar, det vill säga metoder för att lösa olika stridsuppgifter. En annan aspekt är att litteraturen kopplat till infanteri och strid till fots är relativt omfattande. Att välja annan litteratur hade dock enligt min bedömning inte fått någon större inverkan på analysverktyg eller resultat. Motivet till detta är att mycket av litteraturen i huvudsak bygger på samma källor, främst den tyska utvecklingen av infanteri under första världskriget. Därav har jag valt att använda en tysk militärteoretiker (Middeldorf) som en av referenspunkterna för mitt val av litteratur. Frågan om hur att tyda resultatet kan dock vara något mer komplicerad när det är frågan om att tolka olika texters och materials innehåll. Att helt komma bort från en viss subjektivitet är enligt min bedömning omöjligt i denna typ av undersökning.

2.2 Material och källkritik

Med utgångspunkt från att rätt frågor ställs, är nästa steg att säkerställa att frågorna ställs till rätt material och/eller personer. Jag har i mitt urval av material haft vad man skulle kunna kalla en källkritisk attityd, med detta menas att jag ej i alla avseenden värderat litteraturen enligt konstens alla regler, det vill säga utifrån de olika källkritiska kriterierna. Dock finns hela tiden ett källkritiskt perspektiv i val av material och hur jag använder det.

I denna undersökning används två olika typer av empiri, det första materialet skall möjliggöra framtagning av mitt analysverktyg, och det andra materialet skall, med stöd av analysverktyget, möjliggöra en relevant analys och komparation av studerade förbands utbildning i strid till fots. Min referenspunkt när det gäller material för att besvara första frågan och utveckla mitt analysverktyg är framförallt William S Lind, Eike Middeldorf samt utvalda infanterireglementen och manualer. Detta har understötts med litteratur av Bruce I Gudmundsson, samt Trevor N Dupuy, den förstnämnda en amerikansk före detta marinkårsofficer och erkänd militärhistoriker som skrivit mycket om infanteri och dess evolution. Den sistnämnda, en numera avliden överste i den amerikanska armén och tillika militärhistoriker, som skrivit mycket om krig och krigföringens utveckling. Här har även H

John Poole använts, om än i begränsad omfattning, Poole har framförallt skrivit en hel del intressant om taktik vid lägre förband, även han har sin bakgrund som officer i den amerikanska marinkåren, där han exempelvis varit instruktör vid *Advanced infantry training company* på Camp Lejeune. Samtliga av ovan nämnda författare är enligt min bedömning relevanta utifrån mitt ämnesval, det vill säga infanteri och strid till fots. Huvudmotivet till att Lind och Middeldorf utgör referenspunkt i mitt val av litteratur är främst att bägge på ett relativt konkret sätt diskuterar infanteri och strid på lägre nivå. Lind i ett nutida perspektiv och Middeldorf i ett dåtida perspektiv, med fokus på utveckling av tyskt infanteri under världskrigen. Där Middelforfs erfarenheter från framförallt andra världskriget legat till grund för den litteratur jag använt, nämligen *Taktik på östfronten*. Detta har gett en bra spännvidd för att analysera vad infanteri och strid med infanteri handlar om. Detta har kompletterats med officiella styrdokument för infanteri, det vill säga nu gällande reglementen och anvisningar. Här har jag valt att använda företrädesvis amerikanska reglementen, *The Infantry Rifle Company* och *The Infantry Rifle Platoon and Squad*, skälet till detta är att de nyligen utvecklats samt dokumentens tillgänglighet gentemot andra nationers motsvarande dokument. Den eventuella svagheten med Lind är att använt material inte är officiellt i en formell mening, motsvarande ett fastställt reglemente. Detta material har utvecklats inom ramen för *Fourth generation warfare seminar* i Quantico, vilket leds av Lind och kan sägas utgöra en tankesmedja med representanter från den amerikanska krigsmakten, där syftet är att utveckla doktrin, träning och organisation för hur USA skall möta nuvarande och framtida utmaningar i konflikter världen över, med fokus på hur enheter som huvudsakligen strider till fots skall utvecklas, typ amerikanska marinkåren men även övrigt infanteri inom armén. Denna svaghet har jag således försökt att uppväga med Middeldorf som i sammanhanget måste ses som relevant inom ramen för mitt ämnesområde. Utifrån ovanstående är det min uppfattning att frågorna ställts till rätt material när det gäller den första frågan och utvecklingen av mitt analysverktyg. Om jag valt annan litteratur som tyngdpunkt för min undersökning hade jag då fått ett annat resultat? Min bedömning är att det inte i någon större omfattning hade avvikit från nuvarande resultat. För att motverka en sådan tendens i min undersökning, har jag som tidigare nämnts, även studerat ovan nämnda militärteoretiker och använt dessa som referens mot det material jag valt att använda som tyngdpunkt för min undersökning.

När det gäller det andra materialet (empirin) för min undersökning, det vill säga det material jag använder för analys och komparation av studerade förbands utbildning i strid till fots, utgörs detta av två delar. Det första utgörs av förbandsspecifika formella styrdokument som reglementen och anvisningar, men också sådana styrdokument som används internt inom förbanden. Den andra delen av materialet har inhämtats genom informationssamtal med utvalda och initierade företrädare vid respektive förband. Det förstnämnda materialet har använts för att komplettera och möjliggöra en djupare analys av vad som ligger till grund för respektive förbands utbildning i strid men också ge en referens till det material som inhämtats genom informationssamtal. Här har jag således använt reglementen, anvisningar och interna styrdokument, vilka i sammanhanget får ses som relevanta för min undersökning. Den andra delen av materialet har inhämtats genom informationssamtal med officerare vid respektive förband. Syftet med detta har varit att genom förstahandsinformation skapa en tydlig bild av den utbildning i strid som de facto genomförs vid förbanden under studerad tidsrymd, det vill säga termin 1 och 2. För att inhämta detta material, har jag utgått från ett grundkrav, att utvalda personer skall ha en tydlig och nära koppling till nuvarande utbildning som genomförs vid respektive förband. Utöver detta har jag haft kravet att personerna i fråga skall ha en gedigen erfarenhet inom området strid till fots, att man varit delaktig eller drivande i

utveckling av utbildningsrelaterade delar samt att man har eller i närtid har haft erfarenhet i befattning som kompanichef. Dessa kriterier har uppfyllts av samtliga personer involverade i min undersökning. Material har inhämtats från följande personer, stf bataljonschefen Gardesbataljon Livgardet, Magnus Gerhardtsson, chefen Amfibieskyttekompaniet, Amfbat, Amf1, Göran Olsson, samt chefen S3, luftburen bataljon, K3, Lars Westerberg. Utifrån ovanstående är det min bedömning att frågorna ställts till både rätt personer och material för denna undersökning.

Förutom att säkerställa dessa personers relevans som informationslämnare, vilka andra svagheter kan man urskilja med ett material som inhämtats genom samtal med ovan beskrivna företrädare? En viktig aspekt kopplat till denna typ av material är att det ej är möjligt att genomföra någon renodlad kvantifiering av sifferdata som grund för komparation mellan förbanden. Framförallt beror detta på alltför stora skillnader mellan förbanden vad avser sådant underlag som finns dokumenterat kontra icke-dokumenterat vad avser kunskaper, erfarenheter och färdigheter inom den organisation som genomför utbildningen. Fenomenet som sådant skulle kunna hänföras till begreppet Habitus, det vill säga de omedvetna handlingsmönster som skapas inom sociala grupper och förs vidare från en generation till en annan utan att behöva vara uttryckta eller dokumenterade.¹⁴ Vissa delar av utbildningen är väl dokumenterad, ner till enskild verksamhet och tid, viss utbildning har en mer övergripande omfattning och inriktning medan andra delar befinner sig under utveckling och har ej ännu fastställts i någon formell dokumentation. Det finns även variationer i utbildningen från år till år, detta beroende på utbildningsuppdrag, operativa styrningar från taktiska staber samt även resursmässiga förutsättningar (ekonomi, personal etc.). För att kunna skapa en likartad utgångspunkt för analys och komparation har jag därför valt att använda data från genomförandet av föregående års utbildningsomgång (2008). Motivet till detta är att samtliga studerade förbandstyper nu övergått till det nya terminssystemet. Därmed finns möjlighet att inhämta underlag från en och samma utbildningsperiod för respektive förband, i detta fall de inledande 12 månaderna i utbildningen, det vill säga termin 1 och 2. Vidare har samtliga förband genomfört en utbildningsomgång i det nya systemet, vilket möjliggör att kunna utnyttja de eventuella erfarenheter som dragits kopplat till detta.

Nu har jag redovisat och diskuterat den metod som används i undersökningen, jag har även belyst och diskuterat det material som kommer att användas, hur jag använder det och varför det är relevant för denna undersökning. I nästa del kommer den första frågan att besvaras, detta ligger sedan till grund för att utveckla mitt analysverktyg.

3. Teorianknytning

3.1 Inledning

I denna del kommer den första frågan att besvaras, det vill säga, ”*vad är Lätt Infanteri?*”. Med utgångspunkt i svaret på frågan kommer jag sedan att utveckla mitt analysverktyg. Det är således svaret på den första frågan som möjliggör en djupare analys och utveckling av analysverktyget som sedan används för att undersöka utpekade förbands utbildning i strid i kapitel fem. För att besvara frågan är det viktigt att man inte ser lätt infanteri som ett specifikt

¹⁴ Broady, (1998), s. 16ff

förband eller förbandstyp utan snarare som ett koncept, eller mer rätt ett vapen (jmf begreppet ubåtsvapnet). Därför kommer jag utifrån litteraturen att definiera vad som allmänt kännetecknar och kan sägas karaktärisera lätt infanteri med fokus på medel och metoder vid olika stridssätt som dessa förband, på lägre taktisk nivå, använder sig av för att uppnå specifika mål och syften med striden, det vill säga lösande av stridsuppgifter. För att kunna ge en mer heltäckande bild av lätt infanteri kommer jag, utöver ovanstående, även att innefatta delar (förmågor) som kan bidra till att ytterligare definiera konceptet lätt infanteri med bäring på strid. Material för denna analys och svar på frågeställningen utgår främst från William S Linds tankar avseende lätt infanteri (FMFM-2, Fleet Marine Field Manual) samt från aktuella förbandsreglementen, manualer och publikationer. För att ge ytterligare stöd till svaret på frågeställningen kommer jag att göra en historisk koppling till den tyska utvecklingen av infanteriet under första och andra världskriget. Motivet till detta är att tyskarna de facto var banbrytande när det gäller utvecklingen av infanteriet och det vi idag benämner lätt infanteri. Materialet kopplat till detta är även mer omfattande och har dessutom en betydligt högre teoretisk karaktär än annan litteratur relevant gentemot ämnet lätt infanteri, dessutom är dessa texter till stor del empiri och grund för det som Lind skriver om lätt infanteri (*light infantry*)

3.2 Vad är Lätt infanteri?

I traditionell bemärkelse har infanteriets signum alltid varit att strida till fots, att kunna förflytta sig och verka i all terräng, att kunna utnyttja eld - rörelse och skydd i lösandet av stridsuppgifter samt en i grunden offensiv mentalitet och anda baserat på anfallet som det stridssätt som ensamt leder till avgörande i striden.

En inte alltför vågad bedömning är att begreppet (konceptet) lätt infanteri, sett i en svensk kontext, i huvudsak är en direktöversättning av det engelska uttrycket "*light infantry*". Oavsett vad, så ger detta inte någon direkt vägledning när det gäller att kunna definiera vad lätt infanteri de facto är. Inom ramen för "*Fourth Generation Warfare Seminar*" vid marinkårsbasen i Quantico, menar William S Lind att konceptet lätt infanteri (*light infantry*), i grunden har uppfattats på olika sätt runt om i världen. Det amerikanska konceptet relateras enligt Lind till vikt, främst avseende utrustning. Europeisk förståelse av "lätt" är framförallt kopplat till rörlighet eller operationell mångsidighet. Lätt infanteri är enligt Lind en flexibel styrka kapabel att verka under bistra förhållanden, med få logistiska behov. De erbjuder befälhavaren en styrka idealt anpassad för att komplettera tyngre delar ur armén. Exempel på verkligt "lätt" infanteri ("*true light infantry*") genom historien är exempelvis de tyska "*Sturmtruppen*" under första världskriget samt israeliska och brittiska fallskärmsförband.¹⁵

I sin bok "*Tactics of the Crescent Moon*" menar H. John Poole att USA ej har något s.k. lätt infanteri. En orsak till detta är att amerikanskt infanteri blivit för beroende av teknik och eldkraft (indirekt eld). Enligt Poole karaktäriseras "äkta" lätta infanterister av deras attityd till närstrid, de motiveras och utmanas av att vara numerärt underlägsna, och av att hantera svåra situationer. Poole definierar lätt infanteri som en styrka beroende av överraskning och terräng. Dessa delar skyddar den från stridsvagnar och artilleri, kraftsplittrar motståndaren

¹⁵ Lind, (2008a), s. 5-6

samt döljer dess rörelse. Lätt infanteris taktik karaktäriseras av infiltration vid anfall och överfall och motanfall vid försvar.¹⁶

Lind gör även en distinktion mellan ”*light infantry*” och ”*regular*” eller ”*line infantry*” (RI). Även om vapenutvecklingen, enligt Lind, minskade skillnaden mellan RI och ”*light infantry*”, utgörs den väsentliga skillnaden mellan RI och ”*light infantry*” av en icke-materiell faktor, nämligen det lätta infanteriets (soldaternas) mentalitet eller karaktär. Enligt Lind, en medfödd självförlit, förstärkt av hård träning som övertygar dem om att de kan övervinna alla svårigheter och situationer som kriget ställer dem inför, en tolkning av Lind skulle kunna vara att han här talar om skillnaden mellan infanteri och jägare. Detta tillsammans med en decentraliserad ledningsfilosofi, högt tempo, en oförutsägbar ”*ambush mentality*” samt motvilja att följa specifika metoder, utgör kärnan i konceptet lätt infanteri. Även förmågan att snabbt kunna anpassa sig till olika typer av operationer utan större förändringar av organisation, materiel och taktik utgör en viktig karaktäristik för lätt infanteri.¹⁷ Således menar Lind att begreppet ”lätt” inte är relaterat till den amerikanska föreställningen om vikt, utan snarare till den europeiska föreställningen om rörlighet och/eller operationell mångsidighet. Middeldorf hanterar inte begreppet utifrån något annat perspektiv än det ursprungliga, det vill säga infanteri. Uttrycket infanteri enligt Middeldorf är att fattas som ett samlingsbegrepp för alla förband vars strid i regel utkämpas till fots och vilkas huvuduppgift är att anfalla och genombräta fiendens huvudfront, inte bara binda den.¹⁸

Utifrån ovanstående kan man urskilja ett antal faktorer som allmänt kan sägas karaktärisera begreppet lätt infanteri. Slutsatsen av detta är att det i grunden handlar om en och samma sak, det vill säga infanteri, varken mer eller mindre.

Med andra ord ett truppslag och vapen med fokus på anfallet som det starkaste strids sättet, ett vapen som genomför sin strid till fots och som genom skicklighet i utnyttjande av stridens grundelement och terrängen uppnår avgörande i strid.

Eller som Middeldorf uttrycker det i sin syn på infanteri: ”*Det moderna stridsfältet kräver en lätt beväpnad, jägarmässigt stridande infanterist. Infanteristen får inte längre vara den med utrustning överlastade packåsnan som snart utmattad inte längre kan handla stridsmässigt*”¹⁹

Sett ur ett nationellt perspektiv är det ej heller någon slump att man traditionellt genomfört en gemensam officersutbildning inom infanteri, ingenjör, och jägarförband (även Kustjägare/Amfibie) vid infanteriets stridsskola i Kvarn. Den gemensamma nämnaren utgjordes helt enkelt av en och samma kärnförmåga, det vill säga att strida till fots. Ur ovanstående definition kommer jag därför fortsättningsvis att endast använda begreppet *infanteri* i min vidare undersökning.

För att utveckla den inledande definitionen av begreppet ”lätt” infanteri och möjliggöra att i nästa steg ta fram mitt analysverktyg med variabler kommer jag med stöd i litteraturen att beskriva och lyfta fram de karaktäristiska dragen avseende hur infanteri utifrån sina förutsättningar genomför strid. Fokus kommer att ligga på kompaninivån och neråt, strids sätt, stridsteknik och stridsuppgifter. Syftet är att med stöd i resultatet av nedan analys ta fram och

¹⁶ Poole, (2007), s. 230

¹⁷ Lind, (2008a), s. 6-7

¹⁸ Middeldorf, (1956), s. 1-2

¹⁹ Ibid. s. 15

fastställa de variabler som i uppsatsen analysdel möjliggör en relevant komparation av den utbildning i strid som genomförs idag vid de i undersökningen utpekade förbanden, det vill säga luftburen bataljon, amfibiebataljon samt lätt mekaniserad bataljon.

3.3 Analysverktyg

Ur den inledande definitionen av begreppet ”lätt” infanteri kommer jag nu att mer detaljerat definiera vad som karaktäriserar infanteri och strid till fots. Följande komponenter kommer att analyseras och utvecklas:

Stridssätten anfall, försvar. Stridsuppgifter

Ledning, underrättelser, rörlighet/skydd, uthållighet (funktioner som bidrar till infanteriets förmåga att genomföra strid till fots)

Resultatet kommer att ligga till grund för framtagning av mitt analysverktyg med variabler som skall användas i undersökningen.

3.3.1 Anfallsstrid

Insatser med lätt infanteri är enligt Lind offensiva till sin karaktär, även under genomförande av defensiva insatser agerar dessa offensivt. Lätt infanteri utnyttjar bäst sina förmågor om de sätts in i begränsande och svårframkomlig terräng, ex urbana områden, djungel, skog eller bergsområden.²⁰ Just förmågan hos infanteri att kunna strida i svårframkomlig och begränsande terräng, (skog) är enligt Middeldorf en av de svåraste formerna av strid. Orsakerna till detta är flera, svårt att leda pga. begränsad sikt, risker med vådaskott, korta upptäcktsavstånd etc. Men framförallt pekar Middeldorf på att:

Skogsstrid är närstrid; stormgevär, handgranat, blanka vapen och eldspruta är de viktigaste stridsmedlen. Skogsstriden avgörs inte av manövrerandet av elden eller av stridsvagnar utan av den enskilde mannen, infanteristen med eldhandvapen, genom rörlighet, initiativ och eld.²¹

I denna miljö kan infanteri fullt ut använda sin stridstekniska skicklighet, dels genom sin förmåga att utnyttja eld, rörelse och skydd för att nå verkan i striden, men även att stridstekniskt kunna kompensera för sina inneboende begränsningar, det vill säga små enheter, relativt svag eldkraft, rörlighet i öppen terräng och organiskt understöd.

Grundat på ovanstående bygger infanteris stridsteknik vid offensiva operationer (anfall) på infiltration med syfte att kraftsamla verkan mot motståndarens svagheter. Denna typ av framryckning (manöver) mot anfallsmålet möjliggör att mindre enheter dolt kan tränga in på djupet och överraskande anfälla motståndaren på korta stridsavstånd,²² eller som Middeldorf uttrycker det:

²⁰ Lind, (2008a), s. 9

²¹ Middeldorf, (1956), s. 214

²² Lind, (2008a), s. 9

Det skydd som skogen ger den anfallande kan inte tillräckligt noggrant utnyttjas. Överraskande inbrytning utan föregående eldgivning är ofta mer verksamt än ett alarmerande eldunderstöd²³

Samma teknik används omvänt för att efter anfallet undvika förföljelse. Två huvuddelar i det lätta infanteriets taktik/stridsteknik och som enligt Lind möjliggör insats mot betydligt större styrkor är överfallet och anfall i mörker.²⁴

Överfall och/eller eldöverfall är en stridsteknik som utnyttjar överraskning och dolt uppträdande för att anfälla en stationär eller rörlig motståndare. Ett överfall syftar till att slå ut objekt eller nedkämpa en motståndare. Eldöverfallet syftar till att med eld bekämpa en motståndare från dolda stridsställningar, omedelbart efter eldöverfallet sker urdragning till nya ställningar. Varken överfallet eller eldöverfallet kräver att man måste ta och besätta terrängen där insatsen sker. Denna typ av strid med infanteri sker både inom ramen för anfalls- och försvarsstrid. (jmf ”ambush” enligt FM 3-21.10).²⁵

Ovanstående stridsteknik bygger på en synnerligen hög förmåga att kunna uppträda självständigt inom ramen för högre chefs beslut och riktlinjer, ända från enskild soldat och stridspar upp till plutonsnivån. För att genomföra denna typ av strid krävs också mycket välutbildade grupper och plutoner, vilket betonas i FM 3-21.10: ”*Most of the combat power of the Infantry rifle company lies in its highly trained squads and platoons.*”²⁶

Taktiken, att genom spridd framryckning (manöver) innästla mindre enheter mot anfallsområdet och väl där kraftsamlat (upp till kompanis ram) nedkämpa en motståndare för att därefter snabbt genomföra spridd urdragning, kräver som nämnts mycket vältränade och välövade chefer, soldater och enheter. Detta gäller framförallt vid strid (anfall) i mörker, vilket även betonas av Middeldorf i ”taktik på östfronten” i avsnittet om strid under särskilda förhållanden.²⁷

Syftet med infiltration inom ramen för anfallsstrid utgörs av:²⁸

- att anfälla en motståndare från en oväntad riktning
- att ta stridsställning för att understödja annan enhets anfall
- att ta/säkra nyckelterräng
- att utföra överfall/eldöverfall och räder
- att genomföra dolt inbrytning genom ett hinder

Taktiken möjliggör anfall både med en hög och låg målsättning. Att anfälla och nedkämpa en motståndare i syfte att behålla tagen terräng är exempel på hög målsättning, medan att understödja, utföra eldöverfall och räd är exempel på anfall med låg målsättning.

Taktiken och stridstekniken uppvisar stora likheter med både klassisk gerillataktik men har definitivt sitt ursprung i tyska infanteriets sätt att genomföra anfall, infiltrationsanfallet.

²³ Middeldorf, (1956), s. 217

²⁴ Lind, (2008a), s. 18

²⁵ FM 3-21.10, (2006), *The Infantry Rifle Company*, s. 4-19

²⁶ Ibid. s. 1-8

²⁷ Middeldorf, (1956), s. 189-199

²⁸ FM 3-21.10, (2006), *The Infantry Rifle Company*, s. 4-5, 4-6

Taktiken, mer känd som infiltrationstaktik, utvecklades av tyskarna under 1.a världskriget som ett led i att bryta det linjära ställningskriget på västfronten.

Härvid smyger små grupper in i den fientliga försvarsställningen, sätter sig fast och överfaller vid anfallets början batteriplatser och stabsplatser eller hela avsnitt av försvarsställningen. Också en enskild skytt eller ett par man kan i korta ansatser med flera timmars mellanrum arbeta sig framåt till dess, ofta efter timmar eller t.o.m. dagar, hela förband har smugit eller grävt sig in på fienden. Skydd går här före verkan. Mörker och dimma, svårframkomlig terräng eller snö gynnar detta förfaringssätt.²⁹

Den tyska infiltrationstaktiken byggde initialt under 1.a världskriget på anfall med begränsad målsättning eller räd, metoderna som användes skilde sig väldigt lite åt, huvudskillnaden var syftet med anfallet, det vill säga vad som skedde efter anfallet. Vid det förstnämnda var syftet att kunna behärska tagen terräng med eld, och vid räd var syftet efter attacken att snabbt dra sig tillbaka till tidigare ställningar. Detta var den huvudsakliga taktiken vid genomförande av anfall med "sturmtruppen".³⁰ Efterhand utvecklades taktiken till att även omfatta anfall med hög målsättning och med större förband. Detta möjliggjordes av infiltration på stor bredd och djup i syfte att lokalisera fientliga svagheter, där kraftsamling av trupp och understöd gavs till den enhet som fick ett genombrott, anfallet fortsatte därefter på djupet i syfte att skapa en fullständig kollaps hos motståndaren.³¹

Om anfall har en högre målsättning (ambition) det vill säga slå en motståndare eller ta försvarad terräng genomförs detta som anfall med förberett understöd. Denna typ av anfall förutsätter en hög grad av samordning samt ett kraftsamlat utnyttjande av alla tillgängliga understödsresurser. Exempel på anfall med hög målsättning är frontalanfallet, detta kräver utöver ovanstående, terräng som medger skyddad framryckning samt ett högt tempo för att snabbt föra in striden på djupet av motståndarens gruppering och därigenom kunna fullfölja anfallet med direktriktad eld och närstrid i anfallsmålet. Viktiga komponenter för att lyckas är stridsspaning och skenmanövrar. Denna typ av offensiva insatser (anfall) genomförs företrädesvis av infanteri i svår terräng, det vill säga där tyngre förband ej har förmåga att verka. I öppen terräng genomförs detta av mekaniserade förband (stridvagn/pansarskytte), där infanteri kan ha till uppgift att understödja anfall, exempelvis genom att skydda en flank.³²

En viktig faktor, med koppling till ovanstående, som påverkar hur infanteri strider är understöd. Infanteri bygger inte sin strid på att den indirekta elden skall nedkämpa motståndaren. Självklart planeras understöd regelmässigt som ett naturligt element av striden, skillnaden är dock att infanteriets stridsteknik bygger på överraskning, vilseledning, tempo, att snabbt komma tätt in på motståndaren och kunna utnyttja den egna eldkraften för att nå verkan i striden.³³ Ett exempel på detta var det tyska infanteriet, "sturmtruppen" under VK 1, där artillerielden rent stridstekniskt spelade en begränsad roll.

²⁹ Middeldorf, (1956), s. 16

³⁰ English och Gudmundsson, (1994), s. 21

³¹ Baudin, (2008), s. 28-30

³² Lind, (2008a), s. 11

³³ Infiltrationstaktiken bygger på att elden skall stödja rörelsen, rörelsen är ett vapen. (Författarens anm.)

Infanteri har organisatoriskt ej heller några större understödsresurser, på kompaninivån utgörs detta normalt av en vapen- och/eller lätt granatkastarpluton.³⁴

3.3.2 Försvarsstrid

Infanteriets taktik/stridsteknik vid försvarsstrid bygger på ett genomförande som förhindrar motståndaren att fastställa omfattningen av försvarets front, flank och bakre områden.³⁵ Infanteri genomför aldrig försvar från fasta positioner eller ställningar. Det förstnämnda skall enligt min uppfattning snarare ses som en effekt av hur försvarsstriden genomförs med infanteri, det vill säga som en kombination av motståndsnästen och motanfall.

Stridsteknik vid försvar utgår från ett rörligt uppträdande, att genom manöver (eld/rörelse) behärska terräng. Denna typ av försvarsstrid benämns rörligt försvar, där plutoner inom respektive tilldelade områden agerar fritt med utnyttjande av terräng, rörlighet och upprepade eldöverfall på korta stridsavstånd.

*By assigning platoon sectors, the company may fight a defense in sector very similar to a nonlinear defense. This decentralized technique for conducting a defense in sector requires greater initiative and delegates more of the control to subordinate leaders. The small-unit actions are very similar to the nonlinear defense. When required, squads or platoons may disengage independently and move to another location within the sector to continue the fight.*³⁶

Denna typ av stridsteknik vid försvar kan i stort liknas vid traditionell fördröjningsstrid med markstridsförband, det vill säga självständigt uppträdande enheter som inom ett tilldelat område utnyttjar terrängen, elden och rörligheten för att antingen begränsa motståndarens stridsförmåga, utbredning och/eller göra honom gripbar för anfall med andra förband. Ett icke-linjärt försvar motsvaras av det svenska ”försvar av motståndsområde”, det vill säga grupper och plutoner som inom sina respektive områden säkerställer ett sammanhängande eldsystem i både sida och djup i förhållande till syftet med kompaniets försvarsstrid. Infanteriets förmågor utgör därmed ett effektivt komplement till tyngre förbands försvarsstrid, genom att verka i betäckt terräng i anslutning till öppen terräng kan infanteriet skydda den tyngre styrkan samt möjliggöra att dessa kan kraftsamla sina resurser till områden där de bäst kan nå verkan i striden.

Middeldorf skriver i kapitlet strid under särskilda förhållanden (strid i skog, försvar):

*Försvar i skog bör föras så rörligt som möjligt. Vid strid av längre varaktighet måste denna rörlighet tillgodoses och underhållas genom särskilda åtgärder från ledningens sida. I lokalt begränsade, talrika småföretag skjuts i skydd av skog och mörker ställningens främre begränsning än fram, än tillbaka, så att den anfallande ständigt ställs inför ändrade taktiska förhållanden.*³⁷

³⁴ FM 3-21.10, (2006), *The Infantry Rifle Company*, s. 1-10

³⁵ Lind, (2008a), s. 10

³⁶ FM 3-21.10, (2006), *The Infantry Rifle Company*, s. 5-13

³⁷ Middeldorf, (1956), s. 218

Utifrån ovanstående kan man konstatera att strid vid lägre förband är relativt lika oavsett om man genomför anfalls- eller försvarsstrid, detta utgör en styrka både vid genomförandet och vid utbildning av strid till fots.

3.3.3 Stridsuppgifter

Grundat på ovanstående stridssätt, anfall och försvar, vilka stridsuppgifter skall infanteri kunna lösa? Styrkan med infanteri är just deras mångsidighet, användbarhet och flexibilitet, det vill säga att kunna verka i alla typer av operationer (brett uppgiftsspektrum), i olika miljöer/terräng och mot olika typer av hot. Således kan man konstatera att det uppgiftsspektrum som skall kunna hanteras sträcker sig från att undsätta människor vid miljökatastrofer till att "slå ihjäl" folk på slagfältet. Det som är relevant för denna undersökning är dock vilka huvudsakliga uppgifter som infanteri skall kunna lösa i strid, det vill säga *stridsuppgifter*. Det är framförallt två faktorer som påverkar den repertoar av stridsuppgifter som de företrädesvis skall kunna lösa, vad man skulle kunna kalla infanteriets huvuduppgifter. Den första faktorn utgår från infanteriets traditionella roll, det vill säga att anfalla och nedkämpa fienden, ett medel för att nå avgörande i strid, en i grunden en offensiv karaktär. Den andra faktorn är infanteriets roll i förhållande till övriga markförband, det vill säga att komplettera tyngre förbands insatser med förmågor som dessa förband ej i grunden har eller är lämpade för, exempelvis mot en viss typ av motståndare eller i en viss typ av terräng/miljö. I detta avseende pekar Lind på infanteri som idealt lämpat för: "*infiltration (innästling), ambushing (eldöverfall/överfall), counter-reconnaissance (stridsspaning) and night operations (strid i mörker)*".³⁸ Detta är dock ej några renodlade taktiska uppgifter, utan snarare olika typer av anfall och manöver för anfall, vilket inte kommer att vara i fokus för denna del i undersökningen. Nedanstående utdrag ur FM 3-21.10 kan tjäna som ett exempel och förtydligande på den tidigare beskrivna taktiken infiltration som är själva manövern (rörelsen) och där strecksatserna anger själva stridsuppgiften.

*A company can infiltrate:*³⁹

- *To **attack** enemy-held positions from an unexpected direction.* (slå alternativt. nedkämpa är själva stridsuppgiften)
- *To **occupy** a support-by-fire position to support an attack.* (ta stridsställning är själva stridsuppgiften)
- *To **secure** key terrain.* (Ta och/eller säkra är själva stridsuppgiften)
- *To **conduct** ambushes and raids.* (utföra eldöverfall/överfall är själva stridsuppgiften)
- *To **conduct** a covert breach of an obstacle.* (öppna är själva stridsuppgiften)

Det centrala för denna del är att peka på de taktiska uppgifter som ges till infanteriförband, det vill säga det vi normalt benämner stridsuppgifter, vilket tillsammans med mål, syfte, tid, terräng och motståndare är det som definierar val av stridsteknik i en viss situation. Traditionellt har svenska skyttekompanier och skytteplutoner löst följande stridsuppgifter:⁴⁰

³⁸ Lind, (2008a), s. 18

³⁹ FM 3-21.10, (2006), *The Infantry Rifle Company*, s. 4-5, 4-6

⁴⁰ Chefen för armén, (1990), s. 21-24

Tabell A: Stridsuppgifter skyttekompani och skyttepluton (svensk)

Skyttekompani	Skyttepluton
Ta, nedkämpa, öppna väg, avskära, rensa, störa, försvara, skydda, binda, hindra, fördröja framträngande, utföra överfall/eldöverfall	Ta (rensa) terräng, utföra eldöverfall (överfall), försvara stridsställning, skydda verksamhet, störa, binda

I de amerikanska FM 3-21.10 (*Rifle company*) samt 3-21.8 (*Rifle platoon and squad*) anges följande stridsuppgifter, svensk översättning inom parentes:

Tabell B: stridsuppgifter skyttekompani och skyttepluton (amerikansk)

Skyttekompani ⁴¹	Skyttepluton/grupp ⁴²
<i>Seize</i> (ta), <i>secure</i> (säkra), <i>occupy</i> (ta och besätta), and <i>retain terrain</i> (ta försvarad terräng), <i>destroy</i> (Slå/nedkämpa), <i>neutralize</i> (ej svensk motsvarighet), <i>suppress</i> (nedhålla), <i>interdict</i> (avskära), <i>disrupt</i> (stör), <i>block</i> (hindra), <i>canalize</i> (ej svensk motsvarighet), <i>fix</i> (binda) enemy forces, <i>Breach enemy obstacles</i> . (öppna)	<i>Seize, clear</i> (rensa), <i>suppress, support by fire</i> (understödj), <i>attack by fire</i> (slå/nedkämpa, lägre nivå)

Utifrån ovan övergripande jämförelse av ett svenskt och ett amerikanskt skyttekompani, utgörs kärnan av de stridsuppgifter som infanteri skall kunna lösa av: ta terräng (försvarad/oförsvarad), nedkämpa (slå) en motståndare, utföra eldöverfall/överfall, hindra, avskära, öppna samt binda, det vill säga stridsuppgifter som i huvudsak är offensiva till sin karaktär. Nedanstående utdrag kan ses som ett förtydligande på ovanstående slutledning:

Whether operating on its own or as part of a larger force, the goal of Infantry platoons and squads remain constant: defeat and destroy enemy forces, and seize ground. To achieve this end state, Infantry platoons and squads rely on two truths.

- (1) In combat, Infantrymen who are moving are attacking.*
- (2) Infantrymen who are not attacking are preparing to attack.*⁴³

⁴¹ FM 3-21.10, (2006), *The Infantry Rifle Company*, s. 1-10

⁴² FM 3-21.8, (2007), *The Infantry Rifle Platoon and Squad*, s. 7-31

⁴³ *Ibid.* s. 1-2

Med ovanstående som grund kan man konstatera att infanteri är offensiva till både karaktär och natur. Endast genom anfall når man avgörande i strid. Med andra ord infanteri är ett offensivt vapen som genom anfall når avgörande i strid.

3.3.4 Ledning

Enligt doktrin för markoperationer syftar ledning till att samordna mänskligt agerande och resurser av olika slag i komplexa och dynamiska situationer så att eget och överordnat mål nås.⁴⁴ Centrala delar för att uppnå detta syfte utgörs av olika stödsystem för ledning, ledarskap, organisation, ledning genom uppdrag samt beslutsfattning kopplat till medel och metoder.

Lind menar att insatser med infanteri bygger på förmågan att kunna genomföra verksamhet i en starkt decentraliserad miljö. Framförallt gäller detta insatser i begränsande och svårframkomlig terräng, där fokus måste ligga på ledning (*command*) snarare än kontroll (*control*).⁴⁵ Ledning bygger således på vår egen ledningsfilosofi, det vill säga uppdragstaktiken, där chefens målbild, stridsavsikt och riktlinjer möjliggör för direkt underställda chefer att ta initiativ och fatta beslut istället för att invänta order.

En viktig förutsättning enligt Lind för att möjliggöra decentraliserad ledning är att chefer på alla nivåer, framförallt på lägre nivå får en gedigen utbildning och träning. Detta som en motvikt till att yngre chefer ofta brister i erfarenhet och mognad.⁴⁶ Ledning av strid med infanteri bygger på att kompanichefer och plutonschefer fattar beslut och genomför verksamheten inom ramen för bataljonschefens beslut och riktlinjer. Infanteri verkar under genomförande i kompanis ram, där bataljonen (bataljonschefen) i första hand understödjer med verkan (vapen) samt logistik.

Infanteri strider enligt konceptet ”tillfällig indelning”, det vill säga uppdraget styr utformningen av organisationen. Ledningskomponenten är normalt liten, en bataljonsstab överstiger oftast ej 10 man, en kompanistab utgörs normalt av chef, stf och signalist. Förbandens logistik är i huvudsak koncentrerad mot sjukvård, transportresurser och logistiskt stöd av striden.

Grundstrukturen för infanteriförband, kompanis storlek är enligt Lind normalt:⁴⁷

- Ledning (kompstab)
- 3-4 Lätta infanteriplutoner
- Vapen/understödspluton
- Uh komponent/enhet

Bataljonsunderstöd omfattar normalt burna Pv-robot system, lätt granatkastare samt tunga kulsprutor. Olika situationer kan skapa behov av att förstärka de lätta enheterna inför ett specifikt uppdrag, normalprincipen är dock att infanteristen tar med det han behöver för uppdraget (ex. beväpningsalternativ), sådan utrustning som ej behövs för uppdraget lämnas.

⁴⁴Försvarsmakten, (2005), *Doktrin för markoperationer*, s. 63

⁴⁵Lind, (2008a), s. 7

⁴⁶Ibid. s. 7

⁴⁷Ibid. s. 11

All personlig utrustning måste vara så lätt som möjligt med hänsyn till att tempo och rörlighet är helt avgörande för taktik och stridsteknik vid strid till fots.

I Eike Middeldorfs *Taktik på östfronten* betonas att ”den moderna striden med sitt snabbt växlande förlopp kräver en hög grad av självständighet i alla ledningsinsatser”.⁴⁸

Betydelsen av uppdragstaktiken, det vill säga ”begränsning till klara entydiga uppgifter som lämnar åt den underlydande chefen att bestämma sätt och form för genomförandet” är avgörande för att hantera stridens dynamik. Detta förutsätter dock enligt Middeldorf att man har befäl som är skolade i denna anda.⁴⁹ Vikten av den enskildes handlande mot det gemensamma målet, uppgiftsdisciplin, undvikande av stereotyp agerande, är ytterligare förutsättningar för att nå framgång med ledning genom uppdrag. Ytterligare aspekter som Middeldorf pekar på avseende ledning är betydelsen av korta beslutsvägar, både när det gäller ledningsnivåer, det vill säga från beslut till genomförande, samt stabernas storlek. ”en omfångsrik stab leder ständigt till att ansvaret delas”,⁵⁰ och därmed en ökad fördröjning från beslut till genomförande.

Även Middeldorf pekar på kompaniet som taktisk stridsenhet, där bataljonen är den enhet som ”genomför strid med ett flertal vapen i samverkan”,⁵¹ det vill säga vad vi idag, i en internationell kontext, benämner ”*supporting arms*”.

Det tyska infanteriet under andra världskriget utgjorde modellen för det vi idag benämner ”tillfällig indelning”, tyskarna använde begreppet ”*kampfgruppen*”. Plutonen är enligt Middeldorf den största enhet som kan överblickas och ledas av en chef, därav särskilt viktigt att den ges en indelning som motsvarar dess uppgift. Ett exempel på detta var storminfanteriets (sturmtruppen) indelning vid anfallsstrid. Kompaniet utgjordes normalt av tre plutoner. Indelning av plutonen:⁵²

Plutonsstab:	chef, prickskytt, sjuvman, närpvskytt
3 stormgrupper:	chef samt 7 skyttar, ej ksp
Eldunderstödsgrupp:	Chef samt 7 skyttar, 2 st ksp
Grk grupp:	Medeltung grk, antingen underställd PC eller under ledning av kompanichefen (kompart)

3.3.5 Underrättelser

”Underrättelser och information syftar till att kontinuerligt upprätthålla en gemensam lägesbild av pågående, bedömd och kommande verksamhet så att eget och överordnat mål nås”.⁵³ Underlag för att fatta beslut vid rätt tidpunkt möjliggör att man kan hålla ett högt tempo i strid, korrekta underrättelser möjliggör ett högt tempo genom förmåga att korta tiden från beslut till genomförande, det vill säga förmåga att agera istället för att reagera.

⁴⁸ Middeldorf, (1956), s. 245

⁴⁹ Ibid s. 246

⁵⁰ Ibid s. 246

⁵¹ Ibid s. 20

⁵² Ibid s. 123

⁵³ Försvarsmakten, (2005), *Doktrin för markoperationer*, s. 65

Utan en korrekt lägesbild/uppfattning kommer felaktiga beslut att fattas eller att beslut fördröjs med konsekvensen att man hamnar i en reagera situation. Stridens dynamik och snabba förlopp kräver att man på taktisk nivå mer eller mindre kan få information i nära realtid, antingen genom tekniska system eller framförallt genom trupp (soldater). Detta i syfte att minska tiden från upptäckt till beslut och genomförande. Behovet av bearbetad information (underrättelser) på den lägre nivån är framförallt kopplad till planering av insatser, under genomförande av strid är behovet framförallt kopplat till regelbunden rapportering från underställda enheter som underlag för direkt stridsledning.

Oavsett om infanteri utnyttjar avancerad teknik, utgör människan enligt Lind den viktigaste källan för att inhämta information om motståndaren eller om viss terräng/plats.⁵⁴ Grundinställningen är att varje soldat är en sensor, vilket innebär att den enskilde infanterisoldaten är tränad att aktivt söka information kopplat till chefens prioriterade informationsbehov. Målet är att inhämtad information bearbetas och delges inom styrkan i syfte att säkerställa användbara underrättelser i rätt tid. Detta förutsätter dock ett klimat där den enskilde soldaten medges att rapportera vad man ser och uppfattar under ett uppdrag samt att alla och envar ser detta som ett gemensamt ansvar inom förbandet. På kompani och/eller plutonsnivå handlar det främst om att säkerställa korrekt information i rätt tid gentemot lösandet av den egna verksamheten eller uppgiften. Detta sker huvudsakligen genom ett aktivt utnyttjande av egna spaningsresurser (patruller).⁵⁵ Spaning genomförs antingen som strids- eller spaningspatruller, även om stridspatrullens huvudsakliga syfte är genomförande av stridsuppgifter, exempelvis att utföra eldöverfall/överfall, sker parallellt inhämtning och rapportering av information under uppdraget, oavsett om denna är relaterad till uppdraget eller ej. Spaningspatrullens syfte är att inhämta information, antingen för att bekräfta eller omvärdera sådan information som erhållits eller insamlats tidigare. Spaningspatrullen skall till det yttersta försöka att undvika strid för att inte röja egna avsikter, och vid stridskontakt är strävan alltid att snabbt dra sig ur området.

Således handlar infanteriets förmåga vad avser underrättelser främst om genomförande av patrullverksamhet till fots. Där människan som sensor utgör den främsta resursen för informationsinhämtning kopplat till den egna styrkans verksamhet och genomförande av stridsuppgifter. Oavsett tillgänglighet på kvalificerad spaningsteknik, går det aldrig att bortse från det faktum att en god lägesuppfattning, när det gäller strid till fots, bygger på att kunna ha egna soldater "ögon" på plats och därmed möjlighet att få realtidsinformation om en viss verksamhet eller en viss plats.

3.3.6 Rörlighet/skydd

*"Rörlighet syftar till att manövrera avdelade system, förband och övriga resurser i tid och rum så att eget och överordnat mål kan uppnås".*⁵⁶ En viktig aspekt enligt doktrin för markoperationer avseende rörlighet är att den skall ställas i relation till eget mål samt motståndarens rörlighet. Relevant för denna undersökning är striden till fots, någon annan aspekt av rörlighet avhandlas ej annat än som bakgrundsinformation.

⁵⁴ Lind, (2008a), s. 12

⁵⁵ Ibid. s. 12

⁵⁶ Försvarsmakten, (2005), *Doktrin för markoperationer*, s. 69

Centralt för att nå verkan vid strid till fots är förmågan att kunna kombinera eld och rörelse, förmågan att hantera dessa element på lägsta nivå är avgörande för att kunna bibehålla tempo i striden. Elden, förmågan att utnyttja terräng (rörelse), utspridning, maskering, utnyttjande av mörker, dålig sikt och rök utgör tillsammans med överraskning det främsta skyddet vid strid till fots.⁵⁷

The often-raised criticism that light infantry are inherently vulnerable because they lack protected mobility, is only a perception borne of the limiting tactical thought that defines a unit by the method they use for mobility, be it airborne, Marine, mechanized or armor. A light infantry Soldier can use a landing craft, helicopter, armored personnel carrier (APC) or mechanized infantry combat vehicle (MICV), without detracting from his light role utility.”⁵⁸

Slutledningen av ovanstående citat är relativt enkel, konceptet för hur infanteri strider bygger på ”rörlighet till fots”. Oavsett hur man tar sig till stridsfältet så handlar infanteritaktik (strid till fots) om en sak, att kombinera eld och rörelse för att på korta stridsavstånd besegra en motståndare. Således är infanteriets bästa skydd just dess rörlighet till fots.

Vidare menar Lind, och som tidigare nämnts, att infanteristens utrustning skall vara så lätt som möjligt, infanteritaktik utgörs av förmågan att röra sig snabbt och över långa sträckor på sina fötter, detta tillsammans med tempo, maskering, dolt uppträdande och utnyttjande av mörker är det främsta skyddet i strid. Detta undantar dock inte att infanteri skall kunna utrustas eller utnyttja skyddsutrustning eller annan stridsvärdeshöjande utrustning på fältet. Det väsentliga är dock att i varje situation värdera vilken typ av utrustning som verkligen är ”need” och inte ”nice” när man väl går i strid, det vill säga att uppdragsanpassa den enskilde soldatens, gruppens och plutonens utrustning för den specifika situationen och uppgiften som skall lösas.⁵⁹ Begränsad rörlighet på grund av avsaknad eller begränsad tillgång på fordon framställs som en taktisk begränsning eller sårbarhet för infanteri, detta anges även i reglementen som en begränsning kopplat till förmåga hos infanteriförband. Jag skulle snarare vilja påstå, i linje med ovanstående artikel, att detta bygger på en bristande taktisk förståelse för förbandstypen än någon verklig taktisk begränsning i sig.

*Although the battlefield may be entered from a differing range of platforms, all types of Infantry must be able to fight on their feet*⁶⁰

Eller uttryckt med egna ord. För den taktik, uppgifter, terräng/miljö och motståndare som man skall kunna verka mot är inte eventuella begränsningar i eller typ av transportmedel avgörande, väl på slagfältet är det infanteristens ben och fötter, tillsammans med sin eldkraft och skicklighet att manövrera det som avgör striden, inte på vilket sätt man tagit sig till slagfältet.

Lind menar till och med att infanteriförband ej skall ha några organiska transportmedel, uppdragen och därmed kraven på rörlighet är så många och varierande att en viss typ av transportmedel endast kan möta en bråkdel av de behov och krav på rörlighet som man har för att ta sig till stridsfältet. Organiska transportmedel ökar även det logistiska fotavtrycket, vilket minskar lätt infanteris strategiska rörlighet,⁶¹ det vill säga tillgängligheten.

⁵⁷ Försvarsmakten, (2005), *Doktrin för markoperationer*, s. 72

⁵⁸ Owen, William F, (2006) “*Patrol-Based Infantry Doctrine*” i *Infantry*, s. 33

⁵⁹ Lind, (2008a), s. 12-13

⁶⁰ FM 3-21.8, (2007), *The Infantry Rifle Platoon and Squad*, s. 7-31

⁶⁰ Ibid. s. 1-1

⁶¹ Lind, (2008b), s. 34

Traditionellt har svenska infanteriförband ej haft organiska resurser för rörlighet, dessa har tillförts grundat på operativa behov och uppgifter.⁶² Utifrån ett rörlighetsperspektiv handlar det således inte om vilken typ av transportmedel som används, det är den taktiska situationen och uppgiften som avgör detta, utan det väsentliga handlar snarare om den enskilde soldatens utbildning och träning för att möta kravet på stridsförmåga genom ”rörlighet till fots”.

Every Infantryman, from the private enlisted Soldier, to the general officer, is first a rifleman. As such, he must be a master of his basic skills: shoot, move, communicate, survive, and sustain. These basic skills provide the Soldier's ability to fight. When collectively applied by the fire team, squad, and platoon, these skills translate into combat power⁶³

För att möta ovanstående krav på stridsförmåga menade Middeldorf att man behövde sex månader för att utbilda en modern infanterist till så kallad ”*einzelkämpfer*”,⁶⁴ utöver detta krävdes tre månaders utbildning i grupp, pluton och kompani samt tre månaders förbandsutbildning. Middeldorf betonar även vikten av att under hela utbildningen fördjupa och repetera den enskilde soldatens utbildning, detta var tyngdpunkten i utbildningen. Ytterligare en sak som betonas är att undvika specialisering, alla infanterisoldater måste kunna behärska i förbandet ingående huvudvapen, dock exkluderat granatkastarpersonal och pionjärer.⁶⁵ Det senare är också något som betonas av Lind:

All light infantrymen must be able to employ and maintain all of their units' weapons effectively⁶⁶

Detta är en utveckling som delvis gått i motsatt riktning i Sverige. Med en minskning av den enskilde soldatens utbildningstid och samtidigt ett införande av fler och mer komplexa system och teknik, har de facto inneburit en ökad specialisering ner på lägsta nivå, med skyttesoldater som ej behärskar de i plutonen ingående vapensystemen. Detta borde vara ett krav för att soldater i extrema situationer skall kunna utnyttja en skadad eller stupad kamrats vapen och fortsätta striden.

3.3.7 Uthållighet

Uthållighet syftar till att kontinuerligt vidmakthålla egen personell och materiell uthållighet så att eget och överordnat mål kan uppnås.⁶⁷ Grundkravet för ett förbands uthållighet i strid är en fungerande logistik och sjukvårdstjänst, det är oftast dessa delar som berörs när man nämner förmågan uthållighet. En viktig aspekt som nämns i Doktrin för markoperationer kopplat till uthållighet är att ”bygga förband från enskild soldat och uppåt”.

⁶² Informationssamtal med Arne Baudin, FHS, 090511

⁶³ FM 3-21.8, (2007), *The Infantry Rifle Platoon and Squad*, s. 1-8

⁶⁴ Enskilt stridande soldat (författarens översättning)

⁶⁵ Middeldorf, (1956), s. 24

⁶⁶ Lind, (2008a), s. 8

⁶⁷ Försvarsmakten, (2005), *Doktrin för markoperationer*, s. 73

Det vill säga den enskilde soldaten, stridsparet, gruppen och plutonens kunskaps- och färdighetsnivå är avgörande för förbandets förmåga att lösa anbefallda uppgifter i strid. Säkerhet och tillit till egen och förbandets förmåga säkerställs genom rätt utbildning och organisation mot de uppgifter som skall lösas.⁶⁸ Således är vältränade soldater, välövade förband och förbandsanda en mycket viktig del för att skapa uthållighet. Ovanstående tillsammans med gott ledarskap, förtroende, personkännedom samt en god fysisk och psykisk prestationsförmåga utgör fundament för att uppnå uthållighet i strid.

Grundförutsättningarna för infanteri när det gäller logistiskt stöd och uthållighet i strid skiljer sig på flera sätt jämfört med andra markstridskrafter. Normalt har dessa förband på bataljons men framförallt på kompaninivå små logistikenheter, samtidigt opererar dessa förband med begränsade tillgång eller inga organiska transportmedel alls, små enheter spridda över stora områden samt ofta isolerade eller helt avskurna från ordinarie försörjningslinjer. Detta ställer således både krav på den enskilde soldaten men också på en hög förmåga till "självförsörjning", Lind pekar på här på fyra huvudområden när det gäller infanteriets logistiska behov: sjukvård, förnödenheter, transporter och underhåll av vapen och utrustning.⁶⁹ För att under ett uppdrag tillgodose behovet av förnödenheter skall enheter kunna utnyttja tillgängliga lokala resurser inom operationsområdet, framförallt att kunna köpa förnödenheter från civilbefolkningen, detta gäller även för att möta behov av transporter. Som en jämförelse medför ett amerikanskt skyttekompani vid insats normalt tre dygns förnödenheter (motsv. tre dygns underhållssäkerhet).⁷⁰ Evakuering av skadade och ersättning av personal utgör den svagaste sidan av infanteriets logistik. För att tillgodose detta behov krävs ett kontinuerligt stöd med lufttransporter. Som motvikt till denna begränsande faktor har infanterienheter normalt mer kvalificerade sjukvårdsresurser på bataljons- och kompaninivån jämfört med andra markförband.⁷¹

Oavsett Linds syn på hur infanterienheter rent logistiskt skall tillgodose uthållighet under genomförande av insatser, är det intressanta kopplat till denna undersökning inte exakt hur logistiken genomförs i detalj, utan snarare hur det påverkar enskilda; grupper; plutons; och kompanis förmåga att genomföra stridsinsatser till fots. Som tidigare betonats är rörlighet och tempo avgörande element vid strid till fots. Således är soldatens förmåga att framrycka och strida direkt relaterad till den vikt han bär med sig till och på slagfältet. Det är chefers ansvar att uppdragsanpassa det varje soldat bär med sig för strid och överlevnad. Det går inte att bära med sig materiel och utrustning för alla upptänkliga situationer, man måste utgå från en realistisk bedömning av vad som verkligen är nödvändigt för uppdragets lösande. Amerikanska infanterireglementen pekar på att soldaters bördor som överstiger 30 % av soldatens kroppsvikt dramatiskt påverkar hans funktionalitet i strid och därmed hans överlevnadsförmåga.⁷² Eller som Eike Middeldorf uttrycker det under kapitlet framtiden stridsmetoder i "Taktik på Östfronten" och som används i min egen definition av lätt infanteri:

⁶⁸ Försvarsmakten, (2005), *Doktrin för markoperationer*, s. 74

⁶⁹ Lind, (2008a), s. 12

⁷⁰ FM 3-21.10, (2006), *The Infantry Rifle Company*, s. 11-9

⁷¹ Lind, (2008a), s. 13

⁷² FM 3-21.10, (2006), *The Infantry Rifle Company*, s. 11-4

Det moderna stridsfältet kräver en lätt beväpnad, jägarmässigt stridande infanterist. Infanteristen får inte längre vara den med utrustning överlastade packåsnan som snart utmattad inte längre kan handla stridsmässigt⁷³

Självklart är funktioner som sjukvård, transporter etc. avgörande för lätta förbands uthållighet. Men kan inte den enskilde soldaten på grund av ”överlastning” utnyttja dolt uppträdande, smidighet och snabbhet gentemot sin motståndare kommer detta definitivt att påverka stridsvärde, uthållighet och förmåga i strid. Denna faktor vill jag påstå är avgörande för att nå verkan och överleva vid strid till fots.

Utifrån ovanstående definition och beskrivning av vad som karaktäriserar infanteri och strid till fots kommer jag nu att sammanfatta resultatet.

3.3.8 Resultatsammanfattning

Syftet med nedanstående resultatsammanfattning är att tydliggöra och lyfta fram de centrala delarna av vad som ur ovanstående analys kan sägas karaktärisera infanteri och strid till fots. Detta ligger sedan till grund för de variabler som kommer att användas i min vidare undersökning.

Det som karaktäriserar ledning av infanteri är ett mycket tydligt fokus på uppdragstaktiken som medel för att möjliggöra ett decentraliserat genomförande, där beslut kan fattas på låg nivå och utan större fördröjning omsätts i ett snabbt genomförande (korta beslutsvägar). Detta förutsätter mycket välutbildade och tränade chefer på låg nivå som är skolade i denna anda. Ledning från bataljonsnivån syftar främst till att stödja manöverenheternas strid med verkan och logistik, kompaniet är den taktiska stridsenheten vid infanteri, plutonen är eldenhet och svarar för sitt eget understöd med direkt eld. Kompaniet strider dock utifrån principen ”tillfällig indelning” eller stridsgrupp, det vill säga, uppdraget styr stridsindelningen. Kompaniets grundindelning utgörs normalt av: ledning (2-4man), 3-4 lätta infanteriplutoner, vapen/understödspluton, uh komponent/enhet.

Infanteris förmåga att genomföra strid grundar sig främst på synen att anfall är bästa försvar. Detta tillsammans med förmågan att genomföra strid till fots i begränsande och svårframkomlig terräng utgör infanteriets adelsmärken. Taktik och stridsteknik bygger främst på infiltrationstaktiken som manöver för att genom överfall och utnyttjande av mörker överraskande och kraftsamlat anfalla motståndaren på korta stridsavstånd. Denna taktik och stridsteknik bygger på en synnerligen hög förmåga att kunna uppträda självständigt inom ramen för högre chefs beslut och riktlinjer, ända från enskild soldat upp till plutonsnivån. Normalfallet är anfall med begränsad målsättning, att ta terräng och behärska den med eld i syfte att möjliggöra annan verksamhet eller som överfall och räd, det vill säga en kortvarig och begränsad insats med efterföljande urdragning. Infanteri utnyttjar främst den egna eldkraften för att nå verkan i striden, taktik utgår ej från att den indirekta elden i första hand skall nedkämpa motståndaren, utan elden skall stödja rörelsen. Infanteriets genomförande av försvarsstrid utgår från ett rörligt försvar, att genom manöver (eld/rörelse) behärska terräng, härvid genomförs aldrig försvar från fasta positioner eller ställningar. Genomförande av försvarsstrid sker normalt för att komplettera tyngre förband där dessa har svårt att nå verkan.

⁷³ Middeldorf, (1956), s. 15

Infanteriets stridsuppgifter är, oavsett stridssätt, i grunden offensiva till sin karaktär, det vill säga ta terräng (försvarad/oförsvarad), nedkämpa (slå) en motståndare, utföra eldöverfall/överfall, hindra, avskära, öppna samt binda.

Det avgörande medlet för rörlighet på stridsfältet är infanteristens ben och fötter. Förmågan att som enskild soldat, inom stridspar, grupp och pluton kunna samordna eld och rörelse är infanteristens bästa skydd på stridsfältet. Att kunna utmanövrera en motståndare genom överlägsen stridsteknisk skicklighet ställer höga krav på den utbildning och träning som genomförs, från enskild soldat upp till pluton. Det sistnämnda handlar också om att som enskild soldat kunna behärska de i enheten ingående vapensystem, det vill säga att inom en enhet undvika specialisering. Centralt för att uppnå ovanstående, det vill säga rörlighet vid strid till fots, är att uppdragsanpassa den enskilde soldatens, gruppens och plutonens utrustning för den specifika situationen och uppgiften som skall lösas.

Tyngdpunkten för infanteri när det gäller att inhämta information på stridsfältet är genom patrullverksamhet, främst genom stridsspaning. Detta sker i huvudsak riktat mot den egna verksamheten och uppgiften som skall lösas. Således utgör människan som "sensor" den främsta källan för att skapa sig lägesuppfattning. Pålitlig information i nära realtid möjliggör att möta dynamiska situationer på stridsfältet genom snabb beslutsfattning och genomförande av insatser på låg nivå.

Uthållighet vid strid till fots handlar i mångt och mycket om balans mellan skydd och rörlighet. Medel för att hämta skadade, reparera utrustning, trycka fram kritiska förnödenheter är alla viktiga funktioner som bidrar till uthållighet i strid. En kritisk faktor för infanteristens förmåga och uthållighet i strid är burens utrustning, burens utrustning måste anpassas efter uppdraget. Överlastade soldater, utrustade för att möta alla upptänkliga situationer, omöjliggör ett stridsmässigt uppträdande, ökar risken för förluster samt begränsar uthålligheten i strid.

Med stöd i ovanstående kommer uthållighet ej att utvecklas vidare inom ramen för den fortsatta undersökningen. Motivet är att relevanta delar kopplat till denna undersökning innefattas i rörlighet/skydd. Undersökningens fokus handlar om den utbildning i strid till fots som genomförs vid studerade förband, ej någon jämförelse av logistiska funktioner.

3.4 Fastställande av variabler

Utifrån ovanstående analys och resultat kommer jag nu att genom diskussion fastställa de variabler som skall användas i min undersökning, det vill säga analysen och komparationen av studerade förbands utbildning i strid till fots.

3.4.1 Variabel stridssätt (anfall/försvar)

Denna del utgör tyngdpunkt när det gäller den kommande undersökningen av förbandens utbildning i strid till fots. Med stöd i resultatet på fråga ett kan följande relevanta mätpunkter identifieras.

- Taktiska och stridstekniska metoder vid anfallsstrid?
- Taktiska och stridstekniska metoder vid försvarsstrid?
- Var ligger fokus kopplat till förmåga att genomföra strid under s.k. särskilda förhållanden, det vill säga i mörker samt i olika typer av terräng/miljö (skog, bebyggelse)?
- Fokus i utbildningen kopplat till olika stridssätt?
- Var läggs fokus i stridsutbildningen, soldat, grupp, pluton eller kompani?
- Vilka stridsuppgifter är dimensionerande för den utbildning i strid till fots som genomförs vid förbandet?
- Typ av organiskt understöd?

3.4.2 Variabel ledning

Uppdragstaktiken är den ledningsfilosofi som skall användas i all verksamhet, oavsett nivå, inom försvarsmakten. Uppdragstaktik som mätpunkt kommer dock ej att utvecklas vidare i denna uppsats. Motivet är dels att ämnet som sådant är väldigt omfattande men det skulle också kräva en annan typ av undersökning för att ge svar på hur uppdragstaktiken tillämpas i respektive förbands utbildning. En viktig del kopplat till ledning utgörs av chefers kunskap och färdigheter. En sådan vidare analys skulle kunna vara vilka krav som ställs avseende chefers kunskap och färdigheter inom ramen för utbildning, träning och övning med förbanden, med fokus på grupp och plutonsnivån. En sådan undersökning bedöms dock ej som möjlig inom ramen för denna uppsats utrymme, bedöms ej heller som avgörande för att uppnå syftet med uppsatsen. Denna del kommer till del att beröras inom ramen för variabel stridssätt. Ledning och organisation är tätt sammankopplade, detta kommer dock att hanteras inom ramen för respektive förbands taktik och stridsteknik (enheter och beväpning). Med stöd i ovanstående kommer variabel ledning ej att utvecklas vidare inom ramen för denna undersökning.

3.4.3 Variabel underrättelser

Fokus för denna del av undersökningen utgörs av vilken omfattning och vikt som läggs på underrättelseinhämtning för stöd av egen strid, främst truppspaning, det vill säga fast och rörlig spaning samt stridsspaning. Tillräckligt för denna uppsats är att analysera hur dessa delar framgår av olika styrdokument för utbildningen, och hur det konkret implementeras i förbandens taktik och stridstekniska metoder. Således kommer denna del att hanteras kopplat till variabel stridssätt. Med stöd i ovanstående kommer variabel underrättelser ej att vidare utvecklas inom ramen för denna undersökning.

3.4.4 Variabel rörlighet/skydd

Hur man tar sig till stridsfältet utgör ingen central del av denna undersökning, däremot finns aspekter när det gäller rörlighet (plattformar) som kan kopplas till respektive förbands taktik och stridsteknik. Detta avhandlas inom ramen för efterföljande analys med koppling till förbandstypens taktik/stridsteknik vid anfall och försvar. Uppdragsanpassning av enskild soldats, grupp och plutons utrustning i strid samt fysiska krav och träning i utbildningen är centrala delar för att infanteristen skall överleva på stridsfältet. Dock kommer dessa delar ej att utvecklas vidare i denna undersökning. Det räcker att konstatera att dessa delar är centrala vid strid till fots. En vidare undersökning kommer enligt min mening ej i någon avgörande mening påverka möjligheten att besvara uppsatsens frågeställning på ett trovärdigt sätt. Ytterligare en viktig del utifrån perspektivet rörlighet och skydd är den enskilde soldatens förmåga att genomföra strid (*einzelkämpfer*). Eventuella skillnader i enskild soldats förmåga kopplat till den utbildning som genomförs är dock svår att empiriskt påvisa, då samtliga förband vad avser tid, omfattning och mål har en relativt likartad grundläggande soldatutbildning. Att klarlägga eventuella skillnader här skulle enligt min mening kräva en annan typ av undersökning, min personliga uppfattning är att den enskilde soldatens färdighet och stridsförmåga grundas på tradition, attityd, kompetens och kontinuitet inom respektive förbands utbildning. Med stöd i ovanstående kommer variabel rörlighet/skydd ej att vidare utvecklas inom ramen för denna undersökning.

3.4.5 Variabler för kommande undersökning

Utifrån ovanstående analys och diskussion kommer variabel stridssätt med dess mätpunkter att användas i den fortsatta undersökningen av respektive förbands utbildning i strid till fots.

Tabell C: Sammanställning av analysverktygets variabler och mätpunkter:

Variabel	Mätpunkter
Stridssätt (anfall/försvar)	<ul style="list-style-type: none">- Taktiska och stridstekniska metoder vid anfallsstrid?- Taktiska och stridstekniska metoder vid försvarsstrid?- Var ligger fokus kopplat till förmåga att genomföra strid under s.k. särskilda förhållanden, det vill säga i mörker samt i olika typer av terräng/miljö (skog, bebyggelse)?- Fokus i utbildningen kopplat till olika stridssätt?- Var läggs fokus i stridsutbildningen, soldat, grupp, pluton eller kompani?- Vilka stridsuppgifter är dimensionerande för den utbildning i strid till fots som genomförs vid förbandet?- Typ av organiskt understöd?

I detta kapitel har jag utvecklat mitt analysverktyg. I efterföljande kapitel avser jag att beskriva den empiri som kommer att ligga till grund för själva analysen och komparationen av respektive förbands utbildning i strid gentemot de ovan fastställda mätpunkterna.

4. Vad omfattar idag respektive förbands utbildning i strid till fots?

4.1 Inledning

Syftet med kapitlet är att företrädesvis beskriva den utbildning i strid till fots som genomförs vid studerade förband. Empiriskt underlag till frågeställningen har inhämtats dels genom informationssamtal med utvalda och initierade företrädare vid förbanden, samt genom erhållna styrdokument från respektive förbands stridsutbildning. Genom detta möjliggörs en relevant analys och komparation av förbandens utbildning i fråga tre. Som tidigare nämnts ligger fokus för denna undersökning på respektive förbands manöverenheter, det vill säga kompani och neråt med huvuduppgiften strid. Inledningsvis avser jag att ge en allmän beskrivning av respektive förbandstyp. Den efterföljande delen utgör själva kärnan i underlaget, här utvecklas de olika förbandens organisation, uppgifter samt stridsutbildning från enskild soldat upp till kompani med tyngdpunkt på tider, omfattning, inriktning samt målsättningar. Avslutningsvis redovisas vilka styrdokument som ligger till grund för respektive förbands stridsutbildning (strid till fots). Resultatet och svar på frågan sammanfattas i slutet av kapitlet.

4.2 Allmän beskrivning av respektive förbandstyp

4.2.1 Luftburen bataljon

Den luftburna bataljonen är ett insatsförband för nationella och multinationella uppgifter.

Bataljonen kan leda långräckviddiga bekämpningssystem, attackflyg och beväpnade helikoptrar mot mål. Bataljonen kan verka i samlat förband (bataljon/skvadron) men kan även lösa självständiga uppgifter ned på patrullnivå. Bataljonen kan uppträda såväl självständigt som i samverkan med övriga insatsförband. Bataljonen har fordon som medger såväl hög operativ rörlighet som hög taktisk/stridsteknisk rörlighet.

Delar av fordonsutrustningen (lätta fordon) är transporterbar i helikopter.

Bataljonens fordonsutrustning skall möjliggöra att förbandet kan lösa stridsuppgifter efter omgruppering/kringgång/innästling även utan stöd av flygtransport.

Bataljonen kan:

- helikoptertransporteras (operativt och taktiskt uppgiftsanpassad vid insats)
- flygtransporteras (alla delar kan transporteras i Tp 84)

Uppgifterna för den luftburna bataljonen har till stor del syftet att behärska infrastruktur som t.ex. städer. Förbandet är särskilt utbildat och utrustat för att genomföra luftburna och luftmobila operationer. Förbandets stridsuppgifter har en tydlig anfallsprofil - ta/slå/undsätta.

Dessa uppgifter genomförs som räder för att minimera exponering. I uppgiften försvara nyttjas infrastrukturen kring infallsportar för att öka skyddsnivån och därmed uthålligheten.

Som bärare av kompetensen avsuttan strid tränas förbandet för att lösa stridsuppgifter till fots med understöd av indirekt bekämpning (inkl egna) och

pansarvärnssystem. Genom att bland annat vara först på plats, eller verka självständigt på djupet, är förbandet att betrakta som avskuret.⁷⁴

4.2.2 Amfibiebataljon

Bakgrunden till dagens amfibieförband var ett operativt och taktiskt sjörörligt anfallsförband för strid i kustzonen, med förmåga till autonomt uppträdande och dimensionerad att kunna verka mot en fartygsburen angripare som kom från hav mot land. Striden mot sjömål utgjorde grunden för förbandets dimensionerande uppgift, det vill säga att avvärja (bekämpa) en angripare som kom från havet, huvudmedlen utgjordes av robotar och minor och där övriga system syftade till att möjliggöra deras verkan.⁷⁵ Bataljonen utgjorde ett komplement till kärnan i kustartilleriets del av invasionsförsvaret, det rörliga och fasta sjöfrontsartilleriet. Under mitten av 2000-talet påbörjades utvecklingen och moderniseringen av amfibiebataljonen, Amfibiebataljon 2010. Utgående från den preliminära förbandsmålsättningen (PTOEM) inriktades den moderniserade bataljonen initialt mot en bibehållen eller utvecklad förmåga till verkan i alla dimensioner (*på ytan, under ytan, på land och i luften*). Materielutvecklingen fokuserades mot en ökad sjötaktisk rörlighet främst genom kölbundna vapen- och sensorplattformar, vilket de facto innebar en ökad specialisering mot specifik miljö och uppgifter. Nuvarande försvarspolitiska prioriteringar, budgetunderlaget för 2008 och 2009 samt planeringsanvisningar för Försvarmaktens underlag för inriktningspropositionen 2009, har inneburit en tydlig omsvängning i pågående förbandsutveckling (modernisering) av bataljonen. En inriktning som i betydligt högre grad går i takt med försvarmaktens nuvarande utveckling mot mer generella förmågor och serielikheter med liknande förbandstyper, en minskad specialisering mot vissa uppgifter, terräng och klimat (ej förmåga till verkan under ytan och i luften samt ambitionssänkning av att påverka mål på ytan).⁷⁶

Traditionellt, från de fristående kustjägarförbanden fram till dagens amfibieförband, har kärnförmågan strid till fots och anfallsstriden alltid utgjort ett avgörande element i förbandets sätt att lösa uppgifter i sin specifika miljö. Kärnförmågan i förbandet kan således sägas ha utvecklats från arvet, det vill säga som ett stöd till striden mot sjömål, till ett fokus idag där övriga funktioner och system i förbandet syftar till att stödja manöverenheternas (Skyttekompaniernas) rörlighet och verkan på vatten och på land. En inriktning och utveckling mer lik traditionella marinkårens/marininfanteriförband, dock med ett bibehållande av amfibieförbandets unika förmåga, att genom sin operativa och taktiska sjörörlighet kunna ta kontroll i kustnära och grunda vatten och därefter kunna stanna kvar och verka (utöva kontroll) i övergången mellan hav och land, med insatser både på land och på vatten.

Sammanfattningsvis sker utvecklingen idag av amfibieförbandet (amfibiebataljon) mot ett lätt markstridsförband där kärnförmågan utgörs av striden till fots och där stridsbåten som plattform för transport- ledning - och verkan utgör det "unika" för att kunna verka i den amfibiska miljön, men där insatser på land med fordon och/eller helikopter som transportmedel utgör en lika naturlig del av amfibieförbandets verkansmiljö och modus operandi.

⁷⁴ Försvarmakten, (2006), *Taktisk anvisning Luftburen bataljon*, s. 1-9

⁷⁵ Försvarmakten, (1998), *Kustartillerireglements Amfibiebataljon*, kap 4

⁷⁶ Försvarmakten, (2009), *Försvarmaktens underlag för regeringens försvarspolitiska proposition 2009*, bil 1, s. 20

4.2.3 Lätt mekaniserad bataljon

På Livgardet, Gardesbataljon, utbildas idag en lätt mekaniserad bataljon, benämns även i vissa sammanhang lätt mekaniserat infanteri. Under 90-talet utbildades företrädesvis mekkompanier med stridsfordon 90 som huvudplattform, vilka i huvudsak utnyttjades som ”stridsvagnar”, det vill säga vagnstriden var överordnad infanteristriden både vad avser taktik och utbildning. Parallellt utbildades även på Livgardet stadsskyttebataljoner, dessa kan sägas vara kompetensbärarna av infanteristriden med fokus på den urbana miljön (SIB). Medan mekbat var organisatoriskt kopplad till mekbrigaden så var stadsskyttebataljonerna fristående under dåtidens försvarsområde (FO), dessa var i grunden arvet från IB 77. I början av 2000-talet ersattes stridsfordon 90 av pansarbandvagnar (PBV). Fokus flyttades från vagnsstriden, dvs pansarskyttestriden, till vagnarna som understöd av infanteristriden, striden till fots. Detta möjliggjorde även att man organisatoriskt kunde arbeta med intakta skyttegrupper och tillhörande materiel, det vill säga åttamanna grupper med olika typer av beväpning istället för som tidigare 6-manna grupper vid användande av stridsfordon 90. Man kunde således börja arbeta utifrån en mer traditionell infanteriorganisation, fyra grupper i plutonen (tre skyttegrupper och en understödsgrupp), samt fyra kompanier i bataljonen. Detta utgör idag konceptet i den lätta mekaniserade strukturen enligt lätt mekbataljon organisation 2009 (PTOEM 2007-11-16). Kärnan i dagens utbildning av lätt mekaniserat infanteri är förmågan att strida till fots med fokus på strid i bebyggelse och där vagnen (plattformen) understödjer skyttesoldaternas strid och ej tvärtom. Vagnen skall stödja skytteenheter förmåga att kunna utnyttja rörelsen som ett vapen vid lösande av stridsuppgifter till fots i olika typer av terräng och hotbilder.⁷⁷

4.3 Organisation och vapen kompani – grupp

Detaljerad beskrivning av respektive förbands organisation och vapen redovisas i bilaga 1 (tabell D). Utifrån tabellen i bilaga 1 kan följande kommentarer göras kring respektive förbands organisation och vapen. Samtliga förbandstyper har tre manöverenheter (plutoner) ingående i kompaniet. Luftburet kompani är det enda som har en kompaniunderstödsresurs i form av Pv-robot pluton. Inget av förbanden har något organiskt understöd i form av indirekt eld på kompaninivå. Huvudmotivet till detta är att samtliga ingår i ett bataljonsförband, där understödet finns på bataljonsnivån. Skall kompaniet uppträda självständigt, som stridsgrupp, tillförs detta. Normalprincipen i övrigt är att bataljonen understöder manöverenheter strid med indirekt eld. På plutonsnivån skiljer sig luftburen pluton åt med enbart tre grupper, övriga har fyra, där en utgör understödsgrupp. Luftburen skvadron och lätt mekaniserat kompani har en något högre förmåga när det gäller bekämpning av hårda mål. En något högre förmåga att bekämpa hårda mål kan kopplas till förbandens fokus mot strid i urban miljö (bebyggelse). Amfibieskyttekompaniet har en något högre förmåga till direktriktat understöd av striden till fots. Dock har lätt mekaniserat kompani sina pansarbandvagnar 309, vilka om terrängen medger kan utnyttjas för direkt understöd av striden till fots. När det gäller kompanistab och övriga stödfunktioner finns inga större skillnader mellan förbanden.

⁷⁷ Informationssamtal med stf BatC Gardesbataljon på LG, Magnus Gerhardsson, 090216, samtalsanteckningar finns i författarens ägo.

4.4 Uppgifter

Detaljerad beskrivning av respektive förbands uppgifter redovisas i bilaga 1 (tabell E). Utifrån tabellen i bilaga 1 kan följande kommentarer göras kring respektive förbands uppgifter. Respektive förband har i grunden huvuduppgifter med ett offensivt fokus, det vill säga anfallet är det stridssätt som främst dimensionerar förbandens förmåga att genomföra strid. De dimensionerande stridsuppgifterna för förbandens strid och som ligger till grund för utbildningen är, ta, slå/nedkämpa, bekämpa, samt försvara. Det som skiljer kopplat till dessa stridsuppgifter är främst miljö och till viss del typ av motståndare som förbandet skall kunna verka mot.

Med ovan genomgångna grund i organisation och uppgifter kommer jag nu att lyfta fram och beskriva centrala delar av respektive förbands utbildning i strid, från enskild soldat och stridspar till kompaninivån.

4.5 Utbildning strid till fots, enskild soldat - kompani (termin 1 och 2)⁷⁸

Tabell F: Beskrivning av förbandens utbildning i strid, enskild soldat/stridspar

	Enskild soldat/stridspar
LBB	<p>Grundläggande soldatutbildning genomförs under tio veckor. Under detta skede ligger fokus på enskild soldat färdigheter samt enskild soldats och stridspars strid med personligt eldhandvapen och hgr. Utbildning mörker genomförs återkommande som ett naturligt inslag i utbildningen, fokus är att lära sig hantera mörker, lära sig verka med traditionell stridsfältsbelysning samt lära sig verka med moderna mörkerhjälpmedel.</p> <p><u>Övergripande målsättning:</u></p> <ul style="list-style-type: none">- Som enskild soldat utan handledning under alla förhållanden, med personlig utrustning, verka och överleva på stridsfältet.- Som stridspar, medelst handgemäng, eldhandvapen, pansarskott och handgranat, kunna bekämpa en fiende på avstånd under 200m- Utan handledning, under fältförhållanden, kunna återskapa och bibehålla stridsvärde på sig själv och sin utrustning.

⁷⁸ Underlag inhämtat genom informationssamtal med stf BatC Gardesbataljon på Livgardet, Magnus Gerhardsson, 090216, C Amfibieskyttekompaniet, amfibiebataljon, Amf1, Göran Olsson, 090217, samt C S3, luftburen bataljon, K3, Kn Lars Westerberg, 090218, samtalsanteckningar och dokumentation finns i författarens ägo.

	<ul style="list-style-type: none"> - Utan handledning kunna fungera som skyddsvakt vid insats inom ramen för skyddslagen
Amfbat	<p>Grundläggande soldatutbildning genomförs under tio veckor. Under detta skede ligger fokus på enskild soldat färdigheter samt enskild soldats och stridspars strid med personligt eldhandvapen och handgranat. Det övergripande målet för skedet är godkänd skyddsvaktsutbildning, skjutning enligt PEK klar, kunna upprätta och bevaka plutonsbas, kunna uppträda som enskild soldat och stridspars i grundläggande stridssituationer.</p>
Lätt mekbat	<p>Grundläggande soldatutbildning genomförs under tio plus fyra veckor, där fokus läggs på enskild och stridspars färdigheter i strid till fots, det vill säga infanteristrid. Stor vikt läggs på enskild och stridspars förmåga att genomföra strid i bebyggelse, detta är tyngdpunkten i utbildningen. Efter dessa 14 veckor skall en soldat ha en sådan förmåga att han kan åka ut i internationell tjänst som bevakningssoldat. Efter de inledande tio veckorna av skedet genomförs fyra veckors befattningsutbildning vapen eller tjänstegren, då får respektive soldat utbildning på gruppens tilläggsvapen, ksp, grg, p-skott. Slutmålet är att varje soldat skall ha en grundlagd duglighet att hantera övriga vapen i gruppen förutom sitt eget, detta gäller dock ej understödsgruppens granatgevär. Enskild soldat skall i en stridssituation kunna utnyttja en kamrats vapen i strid, dock med viss begränsad förmåga gentemot ordinarie skytts färdigheter.</p> <p><u>Övergripande målsättning:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Alla soldater skall vara skyddsvakter. - Stridspars strid/ Patrullkarsstrid skall vara genomfört av alla, inklusive skarpt. - Alla soldater kan agera och ingå i en grupp vid försvar av stridställning, inkluderat skarpskjutning

Tabell G: Beskrivning av förbandens utbildning i strid, grupp

	Grupp
LBB	<p>Grupp och befattningsskede genomförs under ca tio veckor. Utbildningen på befattningsknutna vapen utgörs av en till tre veckor utbildning beroende på vapentyp, för system exempelvis indirekt eld är befattningsutbildningen längre och genomförs i flera steg. Efter befattningsutbildningen samtränas grupperna med de nya ingående vapnen, genomförs normalt som FUSA⁷⁹ grupp under en till två veckor. Utbildning på andra tilläggsvapen än det personliga genomförs normalt som utbildning under en dag/vapensystem, det är vad som normalt hinns med. Gruppskedet omfattar ca fem veckor och inleds med ca två veckor grunder grupps strid, därefter återkommande i perioder. En FUSA period på pluton inleds normalt med skjutning i grupp</p>

⁷⁹ Förbandsutbildning skarp ammunition

LBB	<p>under ett par dagar för att ”smörja upp” gammal ringrost. <u>Strävan under skedet är att lägga lika mycket tid på olika miljöer</u>, och försöka att hantera strid i bebyggelse eller mörker etc. som naturliga delar i striden och inte som isolerade företeelser. kravet på förmåga i vintermiljö är kraftigt nedtonat, varför begränsad tid läggs på detta. Alla delar under skedet genomförs skarpt under cirka två veckor, dock är skarpskjutningsmöjligheter i bebyggelse tyvärr begränsade, här utnyttjas främst skjutfälten och anläggningarna vid MÄSTOCKA, KUNGSÄNGEN och KVARN.</p> <p><u>Övergripande målsättning grupps strid:</u> Efter genomförd utbildning skall gruppen kunna, under realistiska tidsförhållanden, utrustad med ak5, handgranater och pansarskott:</p> <ul style="list-style-type: none">- Tillämpa bestämmelser för eldstrid enligt TA G⁸⁰- Tillämpa stridsgrupperingsformer enligt TA G- Genomföra strid från stridsställning enligt TA G- Genomföra strid i anfallsmål enligt TA G- Vidta åtgärder vid sammanstöt enligt TA G- Tillämpa roller för gruppchef och ställföreträdare enligt TA G
Amfbat	<p>Grupp och specialistskede genomförs under 13 veckor. Den inledande delen utgörs av tre veckor grunder grupps strid utan tilläggsvapen (anfall, försvar) samt grunder strid i bebyggelse. Fokus är tagande av terräng samt strid från stridsställning. Därefter genomförs 3-5 veckors specialisttjänst, tidsuttaget är beroende av huvudtjänst. Vapenutbildning genomförs under ca 3 veckor, signalist och eldledningssoldater har något längre utbildningstid. Vidare genomförs två veckor FUSA grupps anfall och försvar vid olika typsituationer. Övrig tid sker fortsatt grupps stridsutbildning. Sergeanter går under skedet in i sina roller som gruppchefer. Cirka 15 dygn av skedet genomförs utbildning och träning i att strida i mörker med gruppen. Under skedet utnyttjas ej några plattformar för rörlighet (båt, fordon), förutom fötterna.</p> <p>Soldaten ska efter skede 2 (grupp- och specialistskede), i grupp med ordinarie understödsvapen, fältarbetsmateriel dager som mörker:</p> <ul style="list-style-type: none">- Kunna försvara egen stridsställning.- Kunna uppträda i bevaknings- och stridpatrull.- Kunna genomföra eldöverfall och mineldöverfall.- Ha grundlagd duglighet i sprängning av objekt.- kunna tillämpa ”Eld-Rörelse-Skydd” i en förhands- eller efterhandssituation utifrån de grundläggande stridssituationerna (framryckning, sammanstöt, strid i anfallsmålet, strid från stridsställning)
Lätt mekbat	<p>Efter den grundläggande soldatutbildningen (14v) samt fyra veckors vapenutbildning påbörjas utbildning i grupp. Den utbildning som genomförts i grupp fram till detta skede har varit att kunna ingå som enskild soldat och stridspår i grupps försvar av stridsställning, även inkluderat skarpskjutning.</p>

⁸⁰ Taktisk anvisning Grupp, (luftburen bataljon)

Lätt mekbat	<p>Första delen av grupp utbildningen (4-5v) genomförs med vagnar större delen av tiden. Cirka två veckor läggs på grupps strid med vagnar (anfall, försvar) i betäckt terräng, resterande halvan läggs på skyttegrupps strid med vagnar i bebyggelse. En vecka fokuseras på skyttegrupps strid i bebyggelse (till fots).</p> <p><u>Övergripande målsättning grupps strid:</u></p> <ul style="list-style-type: none">- Gruppcheferna och stf kan leda sin grupp med ingående vapensystem vid försvar av stridsställning skarpskjutning.- Gruppbefälen har grundlagd färdighet att leda gruppen i anfallsstrid de nio anfallsätten vad avser order, tecken och kommandon enligt utbildningsanvisning grupp.- Skytte och pionjärgrupperna har grundlagd duglighet strid i bebyggelse grunder.- Alla skyttesoldater och plutonchefer har befästa kunskaper och grundlagd duglighet på att hantera robot 57.
-------------	---

Tabell H: Beskrivning av förbandens utbildning i strid, pluton

	Pluton
LBB	Plutonsskedet genomförs under cirka fem veckor. Man lägger ungefär lika mycket tid på utbildning och övning i olika miljöer, skog, bebyggelse. FUSA pluton med anfalls- och försvarsstrid genomförs under en till två veckor.
Amfbat	Plutonsskedet genomförs under cirka fem veckor. Inledningsvis läggs två veckor på grunder pluton, fokus är manövrering, framryckning och sammanstöt. En vecka läggs på strid i bebyggelse med pluton. I detta skede börjar man även arbeta med båtarna, här läggs en vecka grunder båtjänst där fokus ligger på ordning, lastning, framryckning samt understöd med båt. Avslutningsvis sker en vecka FUSA pluton med anfalls- och försvarsstrid, fokus på anfallsstrid. Här övas även kompaniledning med dess funktioner samt att man under större delen av skedets stridsutbildning integrerar den indirekta elden i striden (granatkastare).
Lätt mekbat	Efter gruppskedet genomförs 3-4 veckor stridsutbildning pluton. Fokus under detta skede är fortfarande gruppens strid, dock i plutons ram. Utbildning och träning genomförs med tyngdpunkt på bebyggelse, men även i skog.

Tabell I: Beskrivning av förbandens utbildning i strid, kompani/skvadron

	Kompani/skvadron
LBB	Skvadronsskedet genomförs under cirka fem veckor. Man lägger ungefär lika mycket tid på utbildning och övning i olika miljöer, skog, bebyggelse. FUSA skvadron med anfalls- och försvarsstrid genomförs under en till två veckor. Under skvadronsskedet övas även övriga funktioner i skvadronen. Någon prioritering kan inte sättas men sjukvårdstjänst är alltid med, ända från den grundläggande soldatutbildningen. Indirekt eld och CAS (close air support)

	<p>ser man som mycket viktigt och används alltid i nära samverkan med skvadronen. De år man utbildar pionjärpluton ökar naturligtvis inslaget av mineringar, egna och motståndares. Uthållighet övas främst som förnödenhetsförsörjning under strid.</p>
Amfbat	<p>Genomförs under cirka fem veckor, fokus är dock fortsatt på plutonens strid inom kompanis ram. Initialt läggs en vecka på grunder kompani, det vill säga manövrering till fots och fokus på anfallsstrid i kompanis ram. Därefter genomförs en veckas anfallsstrid med utnyttjande av båtar för understöd av striden. En vecka kompanis strid i betäckt skärgårdsterräng, samverkan med spaningsenheter, gott om tid och fokus på anfallsstrid, ta och slå (nedkämpa) uppgifter. En vecka läggs på kompanis strid i marin bebyggelse (hamnmiljö), med fokus på manövrering, ta, försvara och patrullverksamhet (strid/spaning till fots). Ungefär tio dygn inom ramen för ovanstående verksamhet genomförs som kompanis strid i mörker.</p> <p><u>Kompani (bataljons ram):</u> Genomförs under cirka tre veckor med efterföljande tre veckors vård och återställning. Fokus ligger på kompaniets strid dock inom bataljons ram. Här övas även bataljonsledning med övriga funktioner till stöd för kompaniets strid. Hälften av tiden ligger på kompanis strid i betäckt terräng samt övriga hälften på strid i bebyggelse (urban terräng).</p>
Lätt mekbat	<p>Under detta skede är plutonens strid i fokus. Tyngdpunkten ligger på manövrering, anfall och fördröjningsstrid, både i skog (2v) samt i bebyggelse (2v). Under detta skede integreras även övriga funktioner i striden, understöd (grk) och pionjär. Här genomförs FUSA pluton med indirekt eld. FUSA pluton i skog har dock nedprioriterats till förmån för strid i bebyggelse.</p> <p><u>Övning kompani:</u> Genomförs under fem veckor och i bataljons ram, fokus ligger dock fortsatt på plutonens strid, anfall, försvar och fördröjningsstrid i olika typer av terräng och situationer (skog, bebyggelse).</p>

4.6 Styrdokument för respektive förbands stridsutbildning (taktik/stridsteknik)⁸¹

Luftburen bataljon:

De reglementen, anvisningar etc. som utbildningen stödjer sig på är i huvudsak försvarsmaktsgemensamma dokument, dock har man för stridsutbildning grupp utvecklat en förbandstypspecifik anvisning, taktisk anvisning grupp (TAG), som innehåller bestämmelser

⁸¹ Underlag inhämtat genom informationssamtal med stf BatC Gardesbataljon på Livgardet, Magnus Gerhardsson, 090216, C Amfibieskyttekompaniet, amfibiebataljon, Amf1, Göran Olsson, 090217, samt C S3, luftburen bataljon, K3, Kn Lars Westerberg, 090218, samtalsanteckningar och dokumentation finns i författarens ägo.

för grupps strid i plutons ram. Taktiskt reglemente kopplat till förbandstypen utgörs av taktisk anvisning luftburen bataljon (TALBB). Bägge dessa dokument är nyligen fastställda och har utvecklats vid förbandet.

Amfibiebataljon:

De reglementen, anvisningar etc. som utbildningen stödjer sig på är i huvudsak försvarsmaktsgemensamma dokument. Taktiska reglementen kopplat till förbandstypen grundas på arv från den gamla bataljonen (Amfbat 95) och har således ett icke helt uppdaterat förhållningssätt till nuvarande operativa och taktiska förutsättningar. Här pågår för närvarande ett arbete med att utveckla ett nytt taktiskt förbandsreglemente. Stridstekniska styrdokument som används i utbildningen utgörs dock av gällande försvarsmaktsgemensamma reglementen och anvisningar.

Lätt Mekaniserad bataljon:

De reglementen, anvisningar etc. som utbildningen stödjer sig på är i huvudsak försvarsmaktsgemensamma dokument, dock har man för strid i bebyggelse ett funktionsansvar både vad avser styrdokument och utbildning. Förbandstypspecifika anvisningar för grupp respektive pluton har utvecklats för strid i betäckt terräng (skog). Taktiska reglementen kopplat till förbandstypen utgörs dels av FMR MOUT⁸² (utkast 4) samt reglemente Mekbat 09 (remissutgåva 080905).

Tabell J: Beskrivning av förbandens styrdokument för utbildning i strid

	Styrdokument
LBB	<ul style="list-style-type: none">- TALBB- SoldF 2001- SkjutR A PEK, 1994,- skjutreglementen för specifika vapen- TAG, (taktisk anvisning grupp)- InfR Skgrp 1991- Utbildningsanvisning SIB, Livgardet, utgåva 4 (2006-05-23)- MSS UTBILDNINGSANVISNING SIB 03-04- FMR 1 Strid (försvarsmaktsreglemente), remiss 2006
Amfbat	<ul style="list-style-type: none">- SoldF 2001- FMR 1 strid (remiss 2006)- AmfR kustjägarkompani (remissutgåva 2004)- AmfK orderhandbok- Utbildningsanvisning SIB, Livgardet, utgåva 4 (2006-05-23)- FMR MOUT (utkast 4)
Lätt mekbat	<ul style="list-style-type: none">- Utbildningsanvisning skyttegrupps strid i skog, LMB- Utbildningsanvisning mekgrupp- Utbildningsanvisning skytteplutons strid, utkast 1, LMB- Utbildningsanvisning SIB, Livgardet, utgåva 4 (2006-05-23)- FMR MOUT (utkast 4)

⁸² Försvarsmaktsreglemente Militära operationer i urbaniserad terräng

	- reglemente Mekbat 09, remissutgåva 080905
--	---

4.7 Stridsutbildning övrigt⁸³

Tabell K: Beskrivning av övrig information relaterad till utbildning i strid vid förbanden

	Övrigt
LBB	Helikopterrörelser under strid är det stora problemet, främst orsakat av bristande tillgång på helikoptrar. Alla soldater vid den luftburna bataljonen har fokus på <u>STRID</u> , oavsett nivå, soldaten märker knappt om han slåss själv eller tillsammans med 200 andra och trossmannen eller pjäsmannen vet att hans jobb syftar till framgång i strid. Lars Westerberg betonar att <u>huvuddelen av stridsutbildningen sker i grupp och pluton</u> , det är de nivåerna man enklast kan överblicka och leda som chef.
Amfbat	Under utbildningen (12 mån) genomförs dryga 100 fältdygn med kompaniet. Utöver stridsbåten utnyttjas även fordon (bandvagnar) som transportmedel, detta sker från gruppskedet och framåt, där fokus ligger på att utnyttja fordonet för stöd av striden till fots, fordonet utnyttjas främst som medel för trupptransport, transport av ammunition samt skadade.
Lätt mekbat	<p>Vad gäller förmåga till strid i mörker är denna begränsad, främst beroende på resursmässiga och tidsmässiga brister. Det har ej funnits arbetstidsmässiga (ekonomiska) förutsättningar att genomföra dygnsövningar istället för enbart dagövningar. Detta är ett utbildningsområde som kommer att återtas. Dock sker exempelvis skjutning med granatkastarlys under övning, dock ej i någon större omfattning. Förmågan hos enskild soldat och grupp att strida i mörker är i dagsläget något begränsad pga. ovanstående.</p> <p>Ett annat område där förmåga behöver återtas är chefsträning. Förmågan att leda strid till fots har till del tappats på grund av att vagnstriden har varit allena rådande och i fokus under många år. Man har helt enkelt blivit för beroende av vagnen för att leda striden, endast lett via radio från vagnen vilket medfört att man frångått och tappat förmåga att leda truppen med kommando, tecken och signaler i terrängen, vilket de facto, utöver att leda via radio, måste utgöra den normala ledningsmetoden vid strid till fots.</p>

Summering av resultat:

⁸³ Underlag inhämtat genom informationssamtal med stf BatC Gardesbataljon på Livgardet, Magnus Gerhardsson, 090216, C Amfibieskyttekompaniet, amfibiebataljon, Amf1, Göran Olsson, 090217, samt C S3, luftburen bataljon, K3, Kn Lars Westerberg, 090218, samtalsanteckningar och dokumentation finns i författarens ägo.

Grundläggande soldatutbildning genomförs vid samtliga förband under tio veckor, detta är något som regleras i FSS (2008).⁸⁴ Förbandens har under detta skede ungefär samma målsättningar och fokus i utbildningen, det vill säga enskild och stridspars förmåga att använda sitt vapen i grundläggande stridssituationer.

Det som det inte går att påvisa med denna typ av undersökning, är om det finns några skillnader i färdighet hos enskild soldat kopplat till de olika förbandens grundläggande stridsutbildning. Min personliga uppfattning här är att det finns sådana skillnader, vilket jag även tar upp under punkten 3.4, men det avgörande är ändå vilken fortsatt kraft som läggs på att utveckla den enskilde soldatens förmåga efter det inledande skedet. Samtliga förband har även motsvarande upplägg i när det gäller den befattningsinriktade utbildningen, benämns även specialistutbildning. Denna omfattar initialt ungefär samma tidsrymd, det centrala är i likhet med den grundläggande soldatutbildningen, vilken fortsatt fokus man lägger på att utveckla den enskilde skyttens färdigheter, eller i vilken omfattning som exempelvis en eldledare får kontinuerlig övning och träning inom sitt område. Detta avgör den enskilde soldatens skicklighet i slutändan. Denna undersökning har dock ej som syfte eller möjlighet att identifiera sådana nyanser och skillnader i färdigheter mellan förbanden.

Stridsutbildning i grupp varierar tidsmässigt mellan förbanden från fem till cirka åtta veckor. Amfibie lägger enligt undersökningen något längre tid på detta skede i utbildningen. Fokus när det gäller att verka i olika miljöer skiljer sig även åt mellan förbanden. Luftburen skvadron lägger ungefär samma fokus på grupps strid (anfall) i bebyggelse som i betäckt terräng/skog. Amfibie har en tyngdpunkt mot anfallsstrid i betäckt terräng/skog. Medan lätt mek har en tyngdpunkt mot strid i bebyggelse, här används vagnen även som en integrerad del av striden, både när det gäller strid i bebyggelse och strid i betäckt terräng/skog. Endast en vecka läggs på renodlad strid till fots, fokus på strid i bebyggelse.

Plutonsskedet vid respektive förband omfattar mellan tre till fem veckor, lätt mek 3-4 veckor. Luftburen skvadron har ett fokus på anfallsstrid, där man lägger ungefär lika mycket tid på olika miljöer/terräng. Amfibie har i likhet med luftburen skvadron ett tydligt fokus på anfallsstriden i betäckt terräng/skog. Lätt mek har ett fokus på strid i bebyggelse, där prio ligger på grupps strid i plutons ram.

När det gäller utbildning att strida som kompani omfattar detta rent tidsmässigt från fem till cirka åtta veckor vid de studerade förbanden. Luftburen skvadron har ett fokus på plutons strid i kompanis ram, man integrerar även övriga funktioner i kompaniet, exempelvis indirekt eld och sjukvård. Tyngdpunkten ligger på anfallsstrid med ungefär lika mycket träning i betäckt terräng/skog som bebyggelse. Amfibies kompaniskede genomförs under fem plus tre veckor, fokus ligger initialt på plutons strid i kompanis ram, med prio mot att strida i betäckt terräng/skog och urban marin miljö. Utbildning och övning med kompaniet som taktisk stridsenhet genomförs under tre veckor, då i bataljons ram, fokus här är anfallsstrid i både betäckt terräng/skog och bebyggelse. Kompaniskedet för lätt mek omfattar fyra plus fyra veckor, tyngdpunkten ligger dock på plutons strid i kompanis ram. Fokus under detta skede är anfalls- och fördröjningsstrid med vagnar, både betäckt terräng/skog och bebyggelse. Utbildning och övning med kompaniet som taktisk stridsenhet omfattar främst manövrering under skedet.

⁸⁴ Försvarsmaktsgemensamma krav på förmåga hos soldater och sjömän

Utifrån ovanstående empiri och studerade styrdokument för förbandens stridsutbildning kommer jag i nästa kapitel genomföra själva undersökningen, analysen. Med analysverktyget, framtagna variabler och mätpunkter, kommer jag att analysera empirin i syfte att kunna identifiera och dra slutsatser avseende eventuella likheter och skillnader mellan förbandens utbildning i strid och det som utifrån den analyserade litteraturen kan sägas vara karaktäristiskt för s.k. lätt infanteri.

Detta ligger sedan till grund för den avslutande diskussionen och svar på uppsatsens frågeställning, *ges svenska markstridsförband en relevant utbildning i strid till fots i förhållande till vad som kan sägas karaktärisera s.k. lätt infanteri idag?*

5. Analys

I nedanstående kapitel genomförs analys och komparation av de tre studerade förbandens utbildning i strid med framtaget analysverktyg (variabler och mätpunkter). Resultatet av analysen besvarar den tredje frågan och utgör sedan grunden för den avslutande diskussionen och reflektionen gentemot uppsatsens frågeställning. Tyngdpunkten i analysen kommer att ligga på skillnader snarare än likheter, det är framförallt skillnaderna som möjliggör en relevant diskussion och reflektion kopplat frågeställningen.

5.1 Variabel stridssätt (anfall/försvar)

5.1.1 Taktiska och stridstekniska metoder vid anfallsstrid?

Luftburen skvadron:

Anfallsstrid med förbandet genomförs framförallt som ”räd”, det vill säga snabbt in och slå till för att därefter genomföra urdragning i syfte att minska exponering i stridsområdet. Grundprinciperna vid strid till fots och anfall är att stridsspaning skall ske på stor bredd, genombrott sker där motståndarens är som svagast, motståndaren binds eller nedhålls med direktriktat understöd för att möjliggöra kringgång och anfall mot motståndarens flank eller rygg, där han är som svagast.⁸⁵ Finns förutsättningar skall anfallet om möjligt genomföras som tyst anfall i syfte att överraska och därmed kunna komma nära inpå motståndaren, ex är gynnsamma väderbetingelser som mörker, dimma eller nedsatt sikt. En avgörande del för att nå framgång vid anfallet är utnyttjande av spaningsenheter som spanar längs framryckningsvägar och anfallsmål.⁸⁶ Detta möjliggör rent stridstekniskt en högre grad av handlingsfrihet och förmåga till initiativ när det gäller plutoners manöver mot och strid i anfallsmålet vid genomförande av anfall i kompanis ram.

Amfibieskyttekompani:

Kompaniet är i grunden ett renodlat anfallsförband kopplat till bataljonens strid. Kompaniets taktik och stridsteknik är i hög grad präglad av den miljö och hotbild där man traditionellt har haft till uppgift att verka, det vill säga i skärgård och kustnära områden. Kompaniet strider i regel samlat, där den dominerande stridstekniken vid anfallsstrid bygger på högt tempo och eldkraft, med målet att snabbt komma inpå motståndaren och kunna utnyttja stridsteknisk

⁸⁵ Försvarsmakten, (2006), *Taktisk anvisning Luftburen bataljon*, s. 57

⁸⁶ *Ibid.* s. 54-55

skicklighet och överlägsen eldkraft i anfallsmålet.⁸⁷ Denna stridsteknik bygger på en hög förmåga att i striden ta initiativ på låg nivå för att kunna bibehålla tempo, stridskontakt och undvika motverkan av indirekt eld. Exempel på detta kan vara att under strid avdela understöd till en sidopluton med understödsuppgift och därigenom snabbt kunna samordna eld till den plats där man vill nå ett avgörande i striden. Spanings- och stridspatruller utgör stridstekniskt en viktig del vid anfallsstrid med kompaniet, framförallt genom att kunna binda

en motståndare, utnyttja indirekt eld, samt vid gott om tid kunna ha egna ögon på plats längs framryckningsvägar samt vid anfallsmålet för invisning och målövervakning. Förmågan att genomföra anfall i mörker är en central del inom ramen för kompaniets strid. Att i mörker genom tyst anfall, innästla mindre enheter mot anfallsmålet och därefter samlat i pluton och/eller kompani överraskande nedkämpa en motståndare utgör, utöver ovanstående, beprövad och använd metoder vid kompaniets anfallsstrid.⁸⁸

Lätt Mekkomp:

Förbandet är i grunden speciellt utbildat och tränat att genomföra strid i urban miljö. Vid anfall i bebyggelse använder sig kompaniet av tre huvudsakliga metoder, anfall på djupet, på bredden samt över ytan.⁸⁹ Den sistnämnda metoden har vissa likheter med infiltrationstaktiken. Här handlar det om mindre enheter (med/utan vagn) som framrycker spritt på bredd inom tilldelade områden för att främst möjliggöra spaning men också att snabbt kunna kraftsamla eld mot en punkt/område där kompaniet vill nå ett avgörande. I reglemente mekbat 09 anges att infiltration är en metod att oupptäckt manövrera företrädesvis med lätt skyttekompanistridsgrupp, där syftet kan vara att anfälla svagt försvarade grupperingar eller starkare försvar från oväntat håll, infiltrering kan ske utan fordon eller kan understödjas av helikoptertransport.⁹⁰ Rent taktiskt och stridstekniskt är förbandet starkt präglad av vagnen som ett medel i anfallsstriden. Detta är något som präglar de metoder som används vid anfall i småbruten och öppen terräng, det är vagnen (vagnsstriden) med sin eldkraft och manöverförmåga som löser striden med understöd av skyttesoldaten, det vill säga klassisk pansarskyttestrid.⁹¹ Vid strid i bebyggelse måste man rent metodmässigt kunna hantera snabbt ändrade förutsättningar. Från att i ett skede genomföra vagnsstrid, till att genomföra avsutten strid där vagnen understödjer skyttesoldaten, för att slutligt enbart strida till fots utan vagnen som en del av striden. Detta innebär att kompaniet vid anfallsstrid måste behärska metoder som omfattar, uppsutten strid med vagnar, avsutten strid med stöd av vagnen samt anfallsstrid till fots utan vagnar. Utöver detta skall kompaniet även behärska taktiska/stridstekniska metoder vid anfall i betäckt terräng (skog), både med och utan vagnar, det vill säga att kunna genomföra infanteristrid till fots i en miljö som ställer andra krav på taktik och stridsteknik än anfallsstrid i bebyggelse.

Delsummering:

Samtliga studerade förband bygger sin taktik och stridsteknik på anfallet som det stridsätt som leder till avgörande i strid. I förbandens styrdokument för utbildningen samt i genomförandet av utbildningen läggs stor vikt vid den enskilde soldatens, gruppens och plutonens stridstekniska skicklighet, detta faller avgörande vid anfallsstrid till fots. Att kunna

⁸⁷ Försvarsmakten, (2004), *AmfR Kjkomp*, remissutgåva, s. 44

⁸⁸ Försvarsmakten, (2004), *AmfR Kjkomp*, remissutgåva, s. 48-55

⁸⁹ Försvarsmakten, (2009), *FMR MOUT del 2.1 Stridsteknik – Bataljon och kompani, utkast 4*, s. 23

⁹⁰ Markstridsskolan, (2008), *Reglemente Mekbat 09*, remissutgåva, s. 35

⁹¹ Försvarsmakten, (2009), *FMR MOUT del 2.1 Stridsteknik – Bataljon och kompani, utkast 4*, s. 11

utnyttja dolt uppträdande, överraskning, tempo och initiativ på låg nivå, både vad avser manöver och strid i anfallsområdet, är element som genomsyrar samtliga förbands taktik och stridstekniska metoder vid anfallsstrid. Taktik och stridsteknik vid studerade förband utgår från att elden skall stödja rörelsen, det är rörelsen som är vapnet. Att snabbt föra in striden på djupet, kraftsplittra motståndaren genom att rikta anfallet mot hans sårbara delar, rygg och/eller flank, är centrala delar vid förbandens anfallsstrid. Med andra ord studerade förbands taktik och stridsteknik bygger i hög grad på manöverkrigföringens grundprinciper.

En distinktion som kan göras utifrån empirin är att luftburen skvadron i något högre grad utnyttjar en taktik där syftet med anfallet har en begränsad målsättning eller lägre ambition. Exempel på detta är anfall genom räd, det vill säga ett begränsat anfall till tid, rum och syfte. Ytterligare en distinktion som kan göras med stöd i empirin är att luftburen skvadron samt amfibieskyttekompaniet i en högre grad utnyttjar stridsspaning och/eller stridspatruller som en integrerad del av de metoder som används vid anfallsstrid till fots. Den avgörande skillnaden som kan stödjas i empirin är att taktik och stridstekniska metoder vid lätt mekkomp i hög grad är präglad av vagnen som ett nav vid genomförande av anfallsstrid. Tyngdpunkten både vad avser utbildning och styrdokument ligger på den uppsuttna striden samt avsuttet strid med understöd av vagnen. Renodlad strid till fots, utan något understöd av vagnen, det vill säga som ett "vanligt" skyttekompani, hanteras relativt begränsat både i utbildning och förekommande styrdokument.

5.1.2 Taktiska och stridstekniska metoder vid försvarsstrid?

Luftburen skvadron:

Förbandets taktik och stridsteknik vid försvar bygger på en kombination av anfall och försvar av stridsställning under en begränsad tid. Striden förs rörligt utifrån plutonsvisa stridsställningar och nästen, där anfall och motstötter förbereds mellan och inom försvarsgrupperade enheter, statiska grupperingar skall undvikas. Centralt är att kunna utnyttja terräng eller byggnader som är svåra att kringgå och/eller förhindrar verkan och framträngande med tyngre förband. Tidig bekämpning med patruller och eldledare skall få motståndaren att strida avsuttet, vilket tar lång tid och binder stora truppstyrkor. Även om motståndaren tränger igenom försvaret skall han fortsatt kunna bekämpas genom eldöverfall på djupet och därigenom vilseledas om egen styrka och gruppering.⁹²

Amfibieskyttekompani:

Försvar med kompaniet genomförs som strid från förberedda stridsställningar, där plutoner utifrån tilldelade områden agerar självständigt inom ramen för kompaniets försvarsstrid. Detta genomförs som anfall/eldöverfall understött av indirekt eld och vid gott om tid fältarbeten. Framskjutna stridspatruller med utnyttjande av direkt och indirekt eld stör och/eller binder motståndaren på djupet av stridsområdet. Syftet är att tidigt få stridskontakt och med eld fördröja motståndaren samt att vilseleda om kompaniets gruppering.⁹³

Lätt Mekkomp:

Kompaniet genomför försvarsstrid som en kombination av anfall och försvar under begränsad tid, antingen som del av framskjutet försvar eller som djupförsvar. I bebyggelse försvarar kompaniet stridsställning om 3-6 gators bredd och 3-8 gators djup (ca 500×500m). En central del i försvarsstriden är att den förs rörligt, företrädesvis med upprepade eldöverfall från

⁹² Försvarsmakten, (2006), *Taktisk anvisning Luftburen bataljon*, s. 61-63

⁹³ Försvarsmakten, (2004), *AmfR Kjkomp*, remissutgåva, s. 61-63

plutonsvisa stridsställningsområden, statiska grupperingar skall undvikas. En central i kompaniets försvarsstrid är att stridsställningar väljs i bebyggelse och/eller terräng som är svår att kringgå och som försvårar eller hindrar motståndaren att genomföra uppsuttet anfall med fordon. Taktiken skall understödjas av att tidigt kunna möta motståndaren med stridspatruller, prickskyttegrupper samt eldledare (bek). Strävan är att få en mekaniserad motståndare att strida avsuttet, att strida avsuttet tar tid och binder stora styrkor.

Likaså skall patruller kvarlämnas på djupet av motståndarens gruppering med uppgift att utföra eldöverfall, detta i syfte att vilseleda om egen styrka och gruppering.⁹⁴

Delsummering:

När det gäller studerade förbands taktik och stridstekniska metoder vid försvar utgår dessa från i stort sett samma principer, det vill säga en försvarsstrid som bygger på rörlighet med utnyttjande av anfallsstridens metoder. De marginella skillnader som finns är främst kopplade till miljö och motståndare, ej metod. Tyngdpunkten i försvarsstriden utgörs av ett rörligt försvar, med en hög grad av självständighet hos grupper och plutoner att genomföra striden inom ramen för tilldelade uppgifter och områden, samordning inom kompaniet handlar främst om att säkerställa ett sammanhängande eldsystem i både sida och djup inom kompaniets område. Själva genomförandet bygger vid samtliga förband på ett utnyttjande av det begränsade anfallets metoder, eldöverfall, att från stridsställningar behärska nyckelterräng med eld (både direkt och indirekt eld), att utnyttja terrängen till vår fördel, det vill säga att få motståndaren att strida på våra villkor och i terräng där vi kan utnyttja vår stridstekniska skicklighet. Centralt vid samtliga förband är att engagera motståndaren på hela djupet av vår gruppering, med utnyttjande av stridspatruller, indirekt eld, samt prickskyttegrupper, detta i syfte att kraftsplittra hans resurser, binda honom i strid samtidigt som han vilseleds om egen styrka och gruppering.

5.1.3 Var ligger fokus kopplat till förmåga att genomföra strid under så kallade särskilda förhållanden, det vill säga, i mörker samt i olika typer av terräng/miljö (skog, bebyggelse)?

Luftburen skvadron:

Med utgångspunkt i förbandets reglemente och anvisningar ligger fokus framförallt på genomförande av stridsutbildning som syftar till förmåga att behärska infrastruktur, till exempel städer.⁹⁵ När det gäller själva genomförandet av utbildningen lägger man ungefär lika mycket tid på stridsutbildning i olika miljöer/terräng (bebyggelse, skog), detta gäller även förmåga att genomföra strid i mörker med utnyttjande av olika mörkerhjälpmedel. Här betonas att detta skall hanteras som ett naturligt inslag och ej som någon isolerad företeelse i utbildningen.⁹⁶

Amfibieskyttekompani:

⁹⁴ Försvarsmakten, (2009), *FMR MOUT del 2.1 Stridsteknik – Bataljon och kompani, utkast 4*, s. 28-31

⁹⁵ Försvarsmakten, (2006), *Taktisk anvisning Luftburen bataljon*, s. 4

⁹⁶ Underlag inhämtat genom informationssamtal med C S3, Luftburen bataljon, K3, Lars Westerberg, 090218, samtalsanteckningar och dokumentation finns i författarens ägo.

Utgör man från gällande reglemente för förbandet ligger fokus på att kunna genomföra strid i betäckt terräng på öar och land i kustnära områden. Ser man på genomförandet av stridsutbildningen vid förbandet läggs ungefär lika stort fokus på att kunna verka i urban miljö som att kunna verka i skog/betäckt terräng på land och/eller öar. När det gäller förmåga i urban miljö (bebyggelse) eftersträvar man att under förbandsskedet (komp/bat) genomföra övning och träning i urban marin miljö, det vill säga insatser från hav mot land med fokus på kontroll av hamn- och urlastningsområden för efterföljande förband.

Detta utgör den miljöspecifika dimensionen kopplat till förbandets uppgifter och förmåga att verka i urban miljö. Förmåga, från enskild soldat till kompani, att genomföra strid (anfall/försvar) i mörker är något som läggs stor vikt vid under utbildningen.⁹⁷ Förbandets förmåga att genomföra strid i mörker möjliggörs av en hög tillgänglighet av mörkerhjälpmedel på lägsta nivå inom förbandet.

Lätt Mekkomp:

Tyngdpunkten i dagens utbildning av lätt mekaniserat infanteri är förmågan att strida med vagnar (uppsuttet), samt strid till fots (avsuttet) med understöd av vagnarna, där fokus ligger på strid i bebyggelse. Även om förbandet skall kunna verka i andra terrängtyper, är bebyggelse ur taktisk synpunkt en miljö där det krävs särskild förståelse, specifika metoder samt anpassad utrustning och utbildning för att lösa uppgifter. Kompaniets förmåga att genomföra strid till fots, antingen med understöd av vagnar men framförallt utan vagnar är ett förmågeområde som är under utveckling vid förbandet.⁹⁸ Den tidigare allenarådande fokusen på vagnstriden har inneburit att man blivit för beroende av vagnen för att leda striden. Detta har medfört att man till del tappat förmåga att leda truppen med kommando, tecken och signaler i terrängen, vilket vid strid till fots måste utgöra den normala ledningsmetoden. Vad gäller utbildning och förmåga (enskild soldat och grupp) att strida i mörker är denna idag något begränsad. Detta är dock något som kommer att återtats och prioriteras under kommande utbildningsår (2009-).⁹⁹

Delsummering:

Förmågan att kunna verka i all terräng är det som karaktäriserar infanteri. Tyngdpunkten ligger dock på förmåga att verka i begränsande och svårframkomlig terräng, där infanteri bäst kan utnyttja sin stridstekniska skicklighet. Samtliga studerade förband har denna förmåga, det som skiljer är framförallt vilket fokus man lägger på vissa delar i utbildningen. Luftburen skvadron och amfibie har en större bredd och balans när det gäller utbildning i strid till fots i olika typer av terräng samt siktförhållanden. Lätt mek har en tyngdpunkt mot förmåga att strida uppsuttet samt avsuttet i urban miljö (bebyggelse). Således finns här en väsentlig skillnad mellan förbanden, där striden till fots, utan vagnar, i betäckt terräng (t.ex. skog) och strid i mörker är områden som ytterligare behöver utvecklas och prioriteras inom ramen för det lätta mek kompaniets stridsutbildning. Det som karaktäriserar och utgör infanterivapnets signum är bland annat den stridstekniska skickligheten i olika typer av terräng (miljöer), och förmågan att genomföra strid i dager som i mörker.

⁹⁷ Underlag inhämtat genom informationssamtal med C Amfibieskyttekompaniet, amfibiebataljon, Amf1, Göran Olsson, 090217, samtalsanteckningar och dokumentation finns i författarens ägo.

⁹⁸ Underlag inhämtat genom informationssamtal med stf BatC Gardesbataljon på Livgardet, Magnus Gerhardsson, 090216, samtalsanteckningar och dokumentation finns i författarens ägo.

⁹⁹ Ibid.

5.1.4 Fokus i utbildningen kopplat till olika stridssätt?

Luftburen skvadron:

Förbandet har i grunden en tydlig anfallsprofil jämförbar med motsvarande förbandstyper internationellt, detta är också något som genomsyrar stridsutbildningen. Förmågan hos enskild soldat, grupp- och pluton att kunna utnyttja eld, rörelse och skydd kopplat till förbandets huvuduppgifter är central i stridsutbildningen.¹⁰⁰ Således har, och av logiska skäl, anfallsstriden en mer framträdande roll i förbandets stridsutbildning.

Amfibieskyttekompani:

Förbandet är i grunden ett renodlat anfallsförband utvecklat att verka i sin specifika miljö. Tyngdpunkten i de uppgifter som förbandet skall kunna lösa är direkt kopplade till stridssättet anfall, det vill säga ta, slå, bekämpa. Detta är även något som av naturliga skäl även genomsyrar stridsutbildningen från enskild soldat och uppåt, ett tydligt fokus på anfallsstriden i olika typsituationer och miljöer.¹⁰¹

Lätt Mekkomp:

Med utgångspunkt i förbandets uppgifter, utbildning och den miljö som man främst skall kunna verka i (urban miljö) har förbandet ett tydligt fokus på anfallsstrid. Grunden för att nå framgång vid strid i bebyggelse är att kunna behärska anfallsstridens metoder, från enskild soldat upp till pluton/kompani. Oavsett om kompaniet genomför försvarsstrid bygger denna på försvar av stridsställningar samt anfallsstrid med begränsad målsättning, exempelvis eldöverfall, överfall och stridspatruller på djupet av en motståndares gruppering. Detta är dock delar som behöver utvecklas när det gäller strid till fots.

Delsummering:

Samtliga studerade förband är i grunden offensiva till sin karaktär och förmåga, det vill säga anfallsstriden är i fokus. Ur ett traditionellt perspektiv är amfibieskyttekompaniet det mest utpräglade anfallsförbandet. Förbandet är starkt präglad av arvet från de gamla kustjägarkompanierna, det kanske mest renodlade anfallsförbandet när det gäller strid till fots. Detta är något som starkt genomsyrat både mentalitet och utbildning vid förbandet. Ser man på relationen mellan stridssätten anfall och försvar i förbandens utbildning kan man konstatera att anfallsstriden är i fokus. Genomförandet av försvarsstrid vid lägre förband skiljer sig egentligen inte speciellt från genomförande av anfallsstrid, sättet man löser uppgiften försvar är i grunden baserad på en kombination av anfall med hög eller låg målsättning samt försvar av stridsställningar. Således har samtliga förband, oavsett miljö,

¹⁰⁰ Underlag inhämtat genom informationssamtal med C S3, luftburen bataljon, K3, Lars Westerberg, 090218, samtalsanteckningar och dokumentation finns i författarens ägo.

¹⁰¹ Underlag inhämtat genom informationssamtal med C Amfibieskyttekompaniet, amfibiebataljon, Amf1, Göran Olsson, 090217, samtalsanteckningar och dokumentation finns i författarens ägo.

motståndare och styrkeförhållande, ett fokus på anfallsstrid i utbildningen från enskild soldat till kompani. Det som skiljer är att luftburen skvadron och amfibie har ett betydligt högre fokus på renodlad anfallsstrid till fots.

5.1.5 Var läggs fokus i stridsutbildningen, soldat, grupp, pluton eller kompani?

Luftburen skvadron:

Grundsynen vid förbandet är att den enskilde soldatens initiativförmåga och skicklighet är avgörande för framgång i strid. Just detta fokus på enskild soldat och grupp är något som framgår av förbandets taktiska anvisningar och inhämtat underlag från samtal med företrädare vid förbandet. Ser man till själva stridsutbildningen ligger tyngdpunkten på de nivåer som är enklast att överblicka vid strid, det vill säga grupp och pluton.¹⁰² Även om ungefär lika mycket tid läggs på övning i skvadron som i pluton är fokus fortfarande på plutonens strid när övning sker i skvadrons ram. Den egentliga skillnaden är att man vid skvadronsövningar även integrerar övriga funktioner kopplat till skvadronens strid.

Amfibieskyttekompani:

Förbandet har traditionellt lagt ett stort fokus på den enskilde soldatens förmåga och skicklighet att kunna använda eld, rörelse och skydd för att nå verkan i striden. Detta möjliggjordes tidigare av ett större tidsuttag för den grundläggande soldatutbildningen (3mån/12v). Idag genomförs, i linje med övriga förband i försvarsmakten, den grundläggande soldatutbildningen under tio veckor, inställningen att den enskilde soldatens skicklighet är avgörande för förbandets förmåga att genomföra strid är dock något som lever kvar i organisationen, även om det ej på ett tydligt sätt finns uttryckt i reglementen eller andra anvisningar vid förbandet. Ser man till genomförandet av stridutbildningen ligger tyngdpunkten i utbildningen på grupp- och plutonsnivån.¹⁰³ Även om det rent tidsmässiga uttaget är ungefär lika så har övningar i kompanis ram ett fortsatt fokus på plutonens strid, där man stegvis integrerar övriga funktioner i kompaniet, ledning, indirekt eld, logistik etc.

Lätt Mekkomp:

Huvudmiljön som förbandet skall kunna verka i, det vill säga, den urbana miljön, karaktäriseras av snabba och våldsamma stridsförlopp, där situationer ändras från förhand till efterhand på bråkdelen av en sekund. Denna komplexa miljö ställer mycket höga krav på enskild soldats, grupps och plutons initiativförmåga och skicklighet för att nå framgång i striden. Eftersom kompanichefens möjlighet att leda striden i denna typ av miljö oftast är mycket begränsad, ställer detta höga krav på gruppchefer och plutonchefer förmåga att leda striden. Därav ligger fokus i stridsutbildningen vid förbandet på dessa nivåer, grupp och pluton, med en viss tyngdpunkt på grupp.¹⁰⁴

Delsummering:

Infanteristrid (strid till fots) handlar i mångt och mycket om en hög förmåga att på lägre nivå kunna uppträda självständigt och ta initiativ inom ramen för högre chefs (bataljons- och kompanichefs) beslut och riktlinjer. Kopplar man detta till infanteriets signum att kunna

¹⁰² Underlag inhämtat genom informationssamtal med C S3, luftburen bataljon, K3, Lars Westerberg, 090218, samtalsanteckningar och dokumentation finns i författarens ägo.

¹⁰³ Underlag inhämtat genom informationssamtal med C Amfibieskyttekompaniet, amfibiebataljon, Amf1, Göran Olsson, 090217, samtalsanteckningar och dokumentation finns i författarens ägo

¹⁰⁴ Underlag inhämtat genom informationssamtal med stf BatC Gardesbataljon på Livgardet, Magnus Gerhardsson, 090216, samtalsanteckningar och dokumentation finns i författarens ägo

strida till fots i begränsande/svårframkomlig terräng, exempelvis urban miljö och skog, framkommer en central och avgörande del kopplat till ledning av strid till fots. Den nivå som är möjlig att överblicka och leda i denna typ av strid är i huvudsak grupp- och plutonsnivån.

En kompanichefs möjlighet att leda direkt i dessa miljöer och typ av strid är extremt begränsad, här handlar det om ”*command*” snarare än ”*control*”. Uppdragstaktiken måste här få sitt fulla spelrum för att kompaniet skall nå framgång i striden. Således utgör grupp- och plutonsnivån det som utbildningen bör fokuseras till. Undersökningen visar också att det är just dessa nivåer som samtliga förband prioriterar i stridsutbildningen.

5.1.6 Vilka stridsuppgifter är dimensionerande för den utbildning i strid till fots som genomförs vid förbandet?

Luftburen skvadron:

Som tidigare nämnts har förbandets huvuduppgifter (stridsuppgifter) en tydlig anfallsprofil. Av den taktiska anvisningen framgår att huvuduppgifterna för skvadronen är, ta, nedkämpa och försvara med ett fokus på de två förstnämnda. Av anvisningen framgår även att slå en försvarsgrupperad motståndare i bebyggelse är mycket tids- och resurskrävande och bör i det längsta undvikas,¹⁰⁵ detta är således en uppgift och ambitionsnivå som förbandet i grunden ej är dimensionerad att genomföra.

Amfibieskyttekompani:

Fokus i stridsutbildningen, som tidigare nämnts, är anfallsstriden, Stridsutbildningen från enskild soldat och stridspar till kompani kretsar kring förbandets huvuduppgifter, det vill säga ta, slå och bekämpa.

Lätt Mekkomp:

Utifrån de nivåer som kan sägas utgöra tyngdpunkten i stridsutbildningen, det vill säga grupp och pluton, är anfallsstriden med fokus på att ta terräng, ta och genomsöka samt ta och rensa, det som prioriteras vid utbildning i strid till fots vid förbandet. Utifrån kompaniets strid är det framförallt, ta (slå) och fördröja som prioriteras i stridsutbildningen.

Delsummering:

Dimensionerande uppgifter i stridsutbildningen vid samtliga förband är i första hand ta, slå och nedkämpa,¹⁰⁶ samtliga är i grunden offensiva uppgifter, det vill säga uppgifter som löses med stridssättet anfall. I andra hand är det uppgiften försvara som ligger till grund för den stridsutbildning som genomförs vid förbanden. Genomförandet av försvarsstrid vid lägre förband, och som tidigare nämnts, utgår i huvudsak från samma medel och metoder som vid anfallsstrid, skillnaden utgörs främst av syftet med striden samt ambitionsnivå. Detta är definitivt en styrka som möjliggör att man kan skapa synergieffekter i utbildningen oavsett om det är anfall eller försvar som övas.

¹⁰⁵ Försvarsmakten, (2006), *Taktisk anvisning Luftburen bataljon*, s. 54

¹⁰⁶ För innebörd av stridsuppgifter se: Försvarsmakten, Amfibiestridsskolan, (2004), *Ordermall 2004 Amfibiekåren*, Stockholm

5.1.7 Typ av organiskt understöd?

Luftburen skvadron:

I den huvudsakliga verkansmiljön för förbandet, det vill säga, områden med infrastruktur och befolkning är det framförallt den direktriktade elden från trupp som avgör striden och som möjliggör att man i stridssituationen kan skilja mellan motståndare och civil. Organiskt understöd utgörs av kulsprutor, granatgevär och pv-robot för bekämpning av hårda mål på längre stridsavstånd. Något indirekt understöd finns ej i skvadronen, den indirekta elden finns på bataljonen (2×grkplutoner).

Amfibieskyttekompani:

Kompaniet har inga egna organiska indirekt eld resurser i form av till exempel granatkastare. På plutonerna utgörs det direktriktade understödet av pv-robot, lätta och tunga kulsprutor, granatgevär samt granatspruta. Dessa integreras i striden enligt olika beväpningsalternativ utifrån uppgift, terräng, typ av hot och/eller mål. Indirekta understödsresurser finns på bataljonen i form av ett bekämpningskompani med granatkastare och robot.

Lätt Mekkomp:

Kompaniet har, i likhet med luftburet och amfibie, inga organiska indirekt eld resurser. Kompaniets direktriktade understödsresurser utgörs, förutom av kulsprutor, av en något högre förmåga till bekämpning av "hårda" mål med pansarskott, pv-robot samt granatgevär. Bataljonsunderstödet utgörs av granatkastare (8cm och 12cm) samt Pv-robot (m/55).

Delsummering:

Inget av de studerade förbanden har några organiska indirekt eld resurser på kompaninivån, dessa finns på bataljon. Samtliga förbandstyper är organiserade i en bataljonsstruktur, för att kunna agera självständigt organiseras förbanden enligt principen tillfällig indelning, där kompaniet förstärks ur bataljonen med nödvändiga medel gentemot den specifika uppgift som skall lösas, exempelvis med granatkastarpluton ur understödskompaniet. Detta är något som regleras i respektive förbands reglementen och stående order. När det gäller direktriktat understöd har luftburen skvadron och lätt mek en högre förmåga till bekämpning av "hårda" mål. Detta skall framförallt kopplas till att förbanden har ett fokus mot strid i urban miljö samt vilken typ av motståndare som man skall kunna verka mot (typsituationer). Undantar man lätta mek kompaniets direktriktade understöd från sina vagnar, har amfibieskyttekompaniet, till skillnad från övriga, en något högre förmåga till direktriktat understöd (finkaliber) av striden till fots, främst genom tunga och lätta kulsprutor samt granatsprutor. Den vidare distinktion som kan göras är att luftburen skvadron och amfibie har en något högre burens direktriktad eldkraft för understöd av strid till fots i begränsande och svårframkomlig terräng.

I nedanstående del kommer fråga tre att besvaras. *Vilka är de väsentliga likheterna och skillnaderna mellan markstridsförbandens utbildning i strid till fots och det som utifrån den analyserade litteraturen kan sägas vara karaktäristiskt för s.k. lätt infanteri?*

5.1.8 Resultat

Ur ovanstående analys kan följande slutsatser dras avseende likheter och skillnader mellan studerade förbands utbildning i strid till fots och det som enligt min undersökning kan sägas karaktärisera s.k. lätt infanteri.

Likheter:

Rent generellt kan sägas att min analys visar på fler likheter än skillnader, detta gäller framförallt förbanden luftburen skvadron och amfibieskyttekompani. Den genomgående likheten är att anfallsstriden är i fokus vid samtliga förband, oavsett om man genomför en anfalls- eller försvarsuppgift. De stridsuppgifter som ligger till grund för utbildningen vid respektive förband är, i likhet med infanteri, övervägande offensiva till sin karaktär, ta, slå, nedkämpa. Det vill säga den taktik och stridsteknik som används i utbildningen har ett övervägande fokus på offensiva metoder. Detta gäller även vid utbildning och genomförande av försvarsstrid, med den skillnaden att offensiva metoder inom ramen för försvar har en lägre ambition och andra syften än vid ren anfallsstrid, exempel på offensiva uppgifter inom ramen för försvar är: utföra eldöverfall, avskära och binda. Respektive förbands taktik och stridstekniska metoder vid anfall bygger i huvudsak på samma principer som för infanteri, det är elden som skall stödja rörelsen, rörelsen är vapnet som skall uppnå ett övertag gentemot motståndaren. Genom rörelsen skall motståndaren kraftsplittras och förlora sammanhållningen, härigenom kan striden föras in på djupet av hans gruppering och anfall riktas mot hans svaga punkter, flank eller rygg. Det är här som den stridstekniska skickligheten hos soldat, grupp och pluton fullt ut kan utnyttjas för att på korta stridsavstånd nedkämpa en motståndare. Dessa principer utgör en central likhet mellan studerade förband och lätt infanteri.

En väsentlig likhet är också var, eller på vilken nivå, man lägger fokus i stridutbildningen. Samtliga studerade förband har ett fokus på grupp och plutonsnivå, det vill säga de nivåer som utvecklar stridseffekt och är möjliga att överblicka vid strid till fots. För att möjliggöra en taktik och stridsteknik, oavsett anfalls- eller försvarsstrid, som bygger på dolt uppträdande, överraskning, tempo och initiativ på låg nivå krävs mycket välutbildade och välövade soldater, grupper och plutoner. Förmågan att uppträda självständigt inom ramen för kompaniets strid (kompanichefs) beslut och riktlinjer är avgörande vid strid till fots. Undersökningen visar här att det är just dessa delar som prioriteras i förbandens utbildning i strid.

En annan väsentlig likhet mellan studerade förband och lätt infanteri är hur man genomför försvarsstrid. Här kan man konstatera att strid vid lägre förband är relativt lika oavsett om man genomför anfall eller försvarsstrid, det är framförallt syfte och ambition som skiljer. Taktik och stridsteknik bygger på ett rörligt försvar, där grupper och plutoner agerar självständigt inom ramen för tilldelade uppgifter och områden. Genomförandet sker som en kombination av försvar av stridsställningar och anfallsstrid med varierad ambition beroende på syftet med striden. Genom att föra striden på hela djupet, att utnyttja terrängen och den stridstekniska skickligheten hos grupper och plutoner, skall motståndaren kraftsplittras och bindas i strid på flera ställen. Syftet är att vilseleda motståndaren om vår styrka och gruppering, och därigenom kunna kraftsamla egna resurser till tid och rum för att nå avgörande i striden. Detta utgör en väsentlig likhet mellan hur studerade förband genomför försvar och hur lätt infanteri genomför denna typ av strid.

Inget av de studerade förbanden har, i likhet med lätt infanteri, några organiska indirekt eld resurser på kompaninivån. Däremot har man en avsevärd förmåga när det gäller buren direktriktad eldkraft på grupp och pluton. Slutsatsen av detta är att man, i likhet med lätt infanteri, bygger sin strid på rörlighet, överraskning, tempo och att snabbt komma tätt in på motståndaren för att kunna utnyttja den egna stridstekniska skickligheten och eldkraften för att nå avgörande i striden.

Skillnader:

De mest väsentliga skillnaderna mellan studerade förbands utbildning och lätt infanteri är i huvudsak kopplat till lätt mekaniserat kompani. Förmågan att kunna verka i olika typer av terräng och miljö är som tidigare nämnts ett signum för infanteri. Framförallt kan infanteri utnyttja sin rörlighet och stridstekniska skicklighet i begränsande och svårframkomlig terräng. Kopplat till terräng/miljö har lätt mekaniserat kompani en tydlig tyngdpunkt mot strid i urban miljö (bebyggelse), detta utgör dock endast en del av vad som kan innefattas i begränsande och svårframkomlig terräng. Den andra delen, om man undantar djungel och bergsterräng, utgörs av förmåga att verka i betäckt terräng och skog. Att verka i denna typ av miljö har en betydligt lägre prioritet i utbildningen vid lätt mek, med konsekvensen att man därmed har en begränsad förmåga att strida i denna miljö, framförallt till fots.

Den andra skillnaden som kan stödjas av min undersökning är lätt mekaniserat kompanis fokus på vagnen som en integrerad del av striden. Tyngdpunkten i förbandets stridsutbildning är framförallt kopplad till uppsutten strid (vagnstrid) eller avsutten strid med understöd av vagnen. Den renodlade skyttestriden, avsutten strid utan vagnar, hanteras både i styrdokument och i utbildningen relativt begränsat. Frågan är vad som skall utgöra tyngdpunkten i utbildningen när det gäller s.k. lätt mekaniserat infanteri, är det den rena skyttestriden eller skyttestrid med stöd av vagnar. Utgår man från förutsättningen att denna förbandstyp skall strida till fots när man väl kommit till "slagfältet" finns anledning att diskutera om förbandets utbildning i strid bör ha en något större inriktning mot renodlad strid till fots, detta skall de facto utgöra kärnförmågan i förbandet. Oavsett vad är det min uppfattning att vagnsstriden (uppsuttet/avsuttet) borde vara underordnad den rena skyttestriden till fots, detta utgör kärnan i förbandets förmåga oavsett vilken miljö man skall kunna verka i. Fordon eller vagnar bör snarare vara ett komplement, en resurs som tillförs grundat på typ av operation, miljö och motståndare.

En tredje väsentlig skillnad som kan utkristalliseras kan även den hänföras till lätt mekaniserat kompanis utbildning i strid. Det som avses här är vad man traditionellt skulle benämna "jägerstrid" eller mer korrekt utifrån egen uppfattning, strid med begränsad målsättning, exempel på denna typ av strid är anfall genom räd, överfall, eldöverfall och framskjuten stridspaning. Lind pekar just på dessa delar som karaktäristiska för lätt infanteri, där han lyfter fram överfallet/eldöverfallet samt strid i mörker som avgörande förmågor i lätt infanteris taktiska och stridstekniska repertoar. Denna typ av strid utgör ett av infanterivapnets signum, att genom stridsteknisk skicklighet utnyttja terrängen för att dolt och överraskande nedkämpa en motståndare. Genom att behärska denna strid möjliggörs att man kan kompensera för sina inneboende svagheter, det vill säga små enheter, rörlighet och eldkraft, och därmed nå resultat (effekter) som vida överstiger insatsen.

Här kan man konstatera att framförallt luftburen skvadron men också amfibieskyttekompaniet har ett högre fokus på denna typ av strid i utbildningen jämfört med lätt mekaniserat kompani, amfibieskyttekompaniet har dock i dagens utbildning till del tonat ner denna typ av strid till förmån för anfallsstriden.

6. Sammanfattande resultatdiskussion

Utifrån ovanstående resultat avseende likheter och skillnader mellan studerade förband kommer jag nu att sammanfatta och diskutera svaret på mina tre frågor, för att slutligen genom en diskussion besvara uppsatsens frågeställning.

6.1 Sammanfattande svar på uppsatsens frågor

6.1.1 Vad är "lätt infanteri"?

I en svensk kontext är min uppfattning att "lätt" i huvudsak är en direktöversättning av det amerikanska begreppet "light infantry". Lätt, och som påpekas av Lind, är i huvudsak kopplat till vikt, främst den enskilde soldatens burna utrustning när han väl går i strid, Detta är även något som hanteras relativt omfattande i amerikanska reglementen för infanteri, det vill säga vikten av att uppdragsanpassa utrustning när man går i strid, allt i syfte att uppnå det som Middeldorf trycker på när det gäller framtidens stridsmetoder.

*Det moderna stridsfältet kräver en lätt beväpnad, jägarmässigt stridande infanterist. Infanteristen får inte längre vara den med utrustning överlastade packåsnan som snart utmattad inte längre kan handla stridsmässigt.*¹⁰⁷

Detta innebär enligt min uppfattning att lätt infanteri i en svensk kontext är infanteri, varken mer eller mindre. Det vill säga ett vapen som bygger på mångsidighet och användbarhet. Infanteri handlar i grunden om förmåga att strida till fots, där sättet för hur infanteri strider i stort kan sägas kretsa kring ett antal tidlösa principer. All strid bygger på offensiven som medel för att nå framgång, detta tillsammans med att kunna verka i olika typer av terräng, att på låg nivå kunna utnyttja stridsteknisk skicklighet, att genom initiativ, tempo och kraftsamling nedkämpa motståndaren på slagfältet, att kunna strida i mörker, samt att utnyttja rörelsen som ett vapen i striden för att komma tätt inpå motståndaren och med eld nå avgörande i striden. Alla dessa komponenter är det som karaktäriserar infanterivapnet, då som nu.

¹⁰⁷ Middeldorf, (1956), s. 15

6.1.2 Vad omfattar idag respektive förbands utbildning i strid till fots?

Utgående från det som enligt undersökningen kan sägas karaktärisera infanteri, kan man generellt säga att studerade förbands utbildning i strid innehåller just dessa komponenter. Den grundläggande soldatutbildningen handlar om den enskilde soldatens/stridsparets förmåga att kunna använda sitt vapen, röra sig och överleva i terrängen, det vill säga de grundläggande förmågor som utgör grunden för ett infanteriförbands stridsförmåga. Tyngdpunkten i förbandens utbildning utgörs av anfallsstriden, från enskild soldat till kompani. Man lägger ungefär lika mycket tid kopplat till olika skeden i utbildningen, detta gäller även den struktur och upplägg hur att genomföra de olika skedena, från grupp till kompani. Fokus i utbildningen ligger på grupp- och plutonsnivån, det vill säga de nivåer som är möjliga att överblicka och leda, och som de facto skapar ett förbands stridsförmåga i denna typen av strid, striden till fots. Samtliga förband genomför utbildning i olika typer av terräng och miljöer, exempelvis skog, bebyggelse och mörker. Här finns dock olika inriktning och prioritering utifrån förbandstyp, när det gäller förmåga i olika delar som kan anses som centrala för ett förband vars kärnförmåga skall vara striden till fots. Exempel på detta är fokus i utbildningen på en viss typ av miljö, att verka i mörker, att strida som kompani samt vilken tyngdpunkt man lägger på den rena skyttestriden, det vill säga att kunna verka utan något annat stöd i striden än förbandets soldater. Således kan man generellt utifrån min undersökning säga att samtliga studerade förbands utbildning omfattar de centrala delarna av vad som karaktäriserar infanteri.

6.1.3 Vilka är de väsentliga likheterna och skillnaderna mellan markstridsförbandens utbildning i strid till fots och det som utifrån den analyserade litteraturen kan sägas vara karaktäristiskt för s.k. lätt infanteri?

Finns det då inga skillnader i studerade förbands utbildning i strid och det som kan sägas karaktärisera infanteri. Rent generellt kan sägas att min analys visar på fler likheter än skillnader, detta gäller framförallt förbanden luftburen skvadron och amfibieskyttekompani. De tre mest väsentliga likheterna som jag identifierat i min undersökning och som är giltiga för alla förband är:

- 1) att anfallsstriden är det som är i fokus i utbildningen
- 2) att samtliga studerade förband har ett fokus i utbildningen på grupp och plutonsnivån, det vill säga de nivåer som utvecklar stridseffekt och är möjliga att överblicka vid strid till fots
- 3) hur man genomför försvarsstrid, här kan man konstatera att strid vid lägre förband är relativt lika oavsett om man genomför anfall eller försvarsstrid, det är framförallt syfte och ambition som skiljer

Övergår man till skillnader kan man utifrån underökningen konstatera att dessa i huvudsak är relaterade till lätt mekaniserat kompani. De tre mest väsentliga skillnaderna som jag identifierat i min undersökning är:

- 1) att lätt mekaniserat kompani har en tydlig tyngdpunkt mot strid i den urbana miljön, detta utgör dock endast en del av vad som kan innefattas i begränsande och svårframkomlig terräng. Infanteriets signum är att kunna verka i all terräng/miljö
- 2) att tyngdpunkten i lätt mekaniserat kompanis stridsutbildning framförallt är kopplad till uppsutten strid (vagnstrid) eller avsutten strid med understöd av vagnen. Den renodlade skyttestriden, avsutten strid utan vagnar, hanteras både i styrdokument och i utbildningen relativt begränsat
- 3) förmågan att genomföra s.k. ”jägerstrid” eller strid med begränsad målsättning, exempelvis anfall genom räd, överfall, eldöverfall samt stridsspaning. Här kan man konstatera att framförallt luftburen skvadron men också amfibieskyttekompaniet har ett högre fokus på denna typ av strid i utbildningen jämfört med lätt mekaniserat kompani. Även denna typ av strid utgör de facto ett av infanterivapnets signum.

Med utgångspunkt i ovanstående kommer jag nu att besvara uppsatsens frågeställning, det vill säga, *ges svenska markstridsförband en relevant utbildning i strid till fots i förhållande till vad som kan sägas karaktärisera s.k. lätt infanteri idag?*

6.2 Svar på uppsatsens frågeställning

6.2.1 Ges svenska markstridsförband en relevant utbildning i strid till fots i förhållande till vad som kan sägas karaktärisera s.k. lätt infanteri idag?

Om man inleder med luftburen skvadron kan man konstatera följande med stöd i undersökningen. Anfallsstriden har ett mycket tydligt fokus i förbandets utbildning i strid till fots, från enskild soldat till kompani. Taktiken vid anfallsstrid bygger på att dolt, om möjligt tyst, manövrera nära inpå motståndaren. Väl där överraskande och med högt tempo snabbt föra in striden på djupet och rikta anfall mot hans svaga punkter, det är rörelsen som är vapnet i striden. Stridsteknisk skicklighet och förmåga till initiativ möjliggör detta uppträdande vid anfallsstrid. Försvarsstrid med luftburen skvadron bygger på ett rörligt försvar med utnyttjande av anfallets metoder. Genom eld från stridsställningar, eldöverfall/överfall, stridspatruller på djupet samt indirekt eld, skall motståndaren kraftsplittras och bindas för att göra honom gripbar för anfall och bekämpning. Denna typ av taktik och stridsteknik bygger på en hög förmåga hos enskild soldat/stridspar, grupp och pluton att kunna agera självständigt inom ramen för högre chefs beslut och riktlinjer. Detta är något som prioriteras i utbildningen och som framgår av min undersökning av luftburen skvadron. Ser man till förmågan att strida under så kallade särskilda förhållanden har man idag en relevant balans i utbildningen när det gäller att verka i olika miljöer och terräng. I utbildningen läggs lika mycket energi på strid i bebyggelse som strid i betäckt terräng/skog. Likaså gäller detta förmågan att genomföra strid i mörker.

Lars Westerberg vid luftburen skvadron betonar här att strid i mörker skall hanteras som en naturlig del av stridsutbildningen och ej som en isolerad företeelse. En specifik förmåga som enligt litteraturen karaktäriserar "lätt" infanteri är strid med begränsad målsättning eller mer traditionellt så kallad "jägerstrid". När det gäller denna del har luftburen skvadron ett högre fokus på denna typ av strid i utbildningen än övriga studerade förband. Exempel på detta, och som även anges i förbandets styrdokument, är anfall genom räd, eldöverfall och överfall. Således kan man konstatera att förbandet, med arvet från de gamla jägarbataljonerna, bibehållit och utvecklat det som få andra idag kan producera i svenska försvarsmakten, det vill säga förband med kärnförmågan att strida till fots som s.k. lätt infanteri. Min undersökning visar här att luftburen skvadron definitivt ges en relevant utbildning i strid till fots i förhållande till det som enligt min analys karaktäriserar lätt infanteri idag.

Anfallsstriden är det helt dominerande stridssättet vid amfibieskyttekompaniets utbildning i strid. Stridsuppgifterna ta, slå och bekämpa är det som dimensionerar förbandets utbildning i strid, från enskild soldat till kompani. Taktik och stridsteknik bygger på att rörelsen är vapnet, elden stödjer rörelsen. Detta centrala i anfallsstriden är att använda ett högt tempo och snabbt förflytta sig nära inpå motståndaren, för att där kunna utnyttja en överlägsen direktriktad eldkraft. Även förmågan att genomföra tyst anfall är en metod som används och övas i utbildningen, detta är dock något som vid genomförande kräver mycket goda underrättelser och gott om tid. Detta är något som betonas av Middeldorf i kapitlet om strid i skog – anfall. *Överraskande inbrytning utan föregående eldgivning är ofta mer verksam än ett alarmerande eldunderstöd.*¹⁰⁸ Denna metod vid anfall har, sett till rörelsen, likheter med den tidigare beskrivna infiltrationstaktiken. För att kunna möjliggöra ovanstående typ av strid läggs en stor vikt vid att i utbildningen uppmuntra initiativförmåga på låg nivå. Detta understöds av att man i utbildningen har ett tydligt fokus på utbildning och träning av grupper och plutoner som kan uppträda självständigt inom ramen för kompanichefens beslut och riktlinjer. Det sistnämnda utgör grunden för hur kompaniet genomför försvarsstrid, ett rörligt försvar med tyngdpunkt på offensiva metoder för att uppnå syftet med striden. I utbildningen av försvarsstrid prioriteras ett aggressivt uppträdande, gäller även anfallsstrid, där anfall, eldöverfall, strids- och prickskyttepatruller över ytan samt indirekt skall göra jobbet. En del som prioriteras hårt i utbildningen är förmågan att strida i mörker, detta kan nästintill sägas utgöra ett signum för förbandet. Detta är något som karaktäriserar ett "spetsförband". Om striden i mörker är ett signum, är förmågan att strida i betäckt terräng och skog ett annat. Under senare år har kompaniets utbildning även inriktats mot förmåga att strida i urban miljö (bebyggelse), detta utgör idag nästan en lika naturlig del för förbandet som den traditionella förmågan att strida i skog. Denna inriktning i utbildningen har dock inneburit att förbandet till del tappat en traditionell förmåga, den s.k. "jägerstriden". Denna del har idag ej en lika hög prioritet i utbildningen. Orsaken till detta beror främst på tillgänglig tid, där man istället prioriterar förmågan att verka i olika typer av miljöer och terräng. Sammanfattningsvis kan sägas att detta ligger i linje med utvecklingen mot ett lätt markstridsförband (lätt infanteri), med fokus på anfallsstriden till fots, förmåga att kunna verka i olika situationer och miljöer, och där det unika med förbandet utgörs av förmågan att strida i den amfibiska miljön.

¹⁰⁸ Middeldorf, (1956), s. 217

Lätt mekaniserat kompani har ett tydligt fokus på anfallsstrid i urban miljö (bebyggelse). Det är framförallt ovanstående som genomsyrar förbandets utbildning i strid till fots, från enskild soldat till kompani. Taktik och stridsteknik vid anfallsstrid bygger i huvudsak på vagnen som en integrerad del av striden, antingen genom uppsutten eller avsutten strid med understöd av vagnen. I likhet med övriga förband läggs en stor vikt i utbildningen på grupp- och plutonsnivån, att skapa enheter med hög stridsförmåga som kan agera självständigt inom ramen för högre chefs beslut och riktlinjer. Detta utgör en förutsättning för att kunna verka i den komplexa urbana miljön, där möjligheten för en kompanichef att leda striden är mycket begränsad. Taktik och stridsteknik vid försvar präglas, i likhet med övriga, av ett rörligt försvar med en kombination av försvar och anfall, här utgör vagnen samt förmågan att bekämpa ”hårda” mål en viktig del av striden. När det gäller förmågan att strida i annan terräng än den urbana, exempelvis betäckt terräng och skog, är det ett område som är under utveckling, vagnen utgör även här en viktig del för att kunna verka i denna miljö. Här kan konstateras att den renodlade striden till fots i skog har en något undanskymd roll i förbandets utbildning. Detta gäller även förmåga och utbildning att genomföra strid i mörker, vilket dock är något som kommer att återtas inom ramen för förbandets utbildning. Således har förbandet en tydlig tyngdpunkt i utbildningen mot strid i den urbana miljön, där vagnen utgör en central del och där förmågan att verka i andra miljöer, framförallt till fots, är något begränsad. Man kan utifrån ovanstående konstatera att förbandet i nuläget har vissa begränsningar inom några av de förmågor som enligt min undersökning karaktäriserar s.k. lätt infanteri. Framförallt när det gäller att kunna strida till fots i olika miljöer/terräng, att strida i mörker och att utnyttja en taktik och stridsteknik som ej bygger på vagnen som ett avgörande element i striden. Problematiken som jag ser det när det gäller det lätta mekaniserade kompaniets förmåga att strida till fots som infanteri är att man helt enkelt spänner över ett för stort område. Förbandet skall behärska strid i olika miljöer samt olika metoder med och utan vagnar. Här finns en risk att det går ut över kvalité och skicklighet i det som utgör kärnan, det vill säga att strida till fots, man har i utbildningen inte den tid som krävs för att man skall bli riktigt bra på allting, något kommer att få stå åt sidan. När det gäller den tidigare diskuterade s.k. ”jägarstriden” är det ej något som prioriteras vid förbandets utbildning i strid till fots. Detta är kanske inte helt revolutionerande, sett ur ett traditionellt perspektiv finns här ett par viktiga skillnader mellan luftburen skvadron samt amfibie och lätt mekaniserat kompani som direkt kan kopplas till ovanstående. Luftburen skvadron och amfibie har dels sin grund och tradition i kavalleri- och jägarvapnet men också den gemensamma nämnaren att hela eller delar av officerskåren traditionellt varit skolad vid infanteriets stridsskola i Kvarn, medan de mekaniserade förbanden genomfört sin utbildning vid pansarskolan i Skövde. Detta är enligt min mening en orsak och förklaring till att utbildningen vid luftburen skvadron och till del även amfibie i högre grad skulle kunna karaktäriseras inom ramen för s.k. lätt infanteri. Tradition och kompetens vid dessa förband utgörs helt enkelt av förmågan att strida till fots. Tradition och kompetens vid lätt mekaniserat kompani har framförallt utgått från strid med vagnen i fokus, det vill säga den uppsuttna striden. Undantaget striden till fots i urban miljö, är det den enligt ovan beskrivna striden samt förmågan att verka till fots i betäckt terräng/skog utan understöd av vagnar som enligt min mening behöver utvecklas inom ramen för dagens stridsutbildning. Detta för att fullt ut, och i likhet med luftburen skvadron och amfibie, kunna agera och verka som ett verkligt ”lätt” infanteri.

6.3 Förslag på fortsatt forskning

En ytterst central aspekt när det gäller infanteri och strid till fots är uppdragstaktiken. Inom ramen för denna undersökning har den i huvudsak hanterats som en ledningsmässig förutsättning för att genomföra strid till fots med infanteri, det vill säga komplexiteten i denna typ av strid med mycket dynamiska förlopp kräver en hög förmåga att på låg nivå agera och ta initiativ grundat på högre chefs beslut och riktlinjer. Det som skulle utgöra ett intressant område att undersöka är hur uppdragstaktiken, förutom i reglementen och anvisningar, tillämpas i utbildningen av förbanden. Uppdragstaktiken förutsätter välövade förband med mycket dugliga och kompetenta chefer ner på lägsta nivå. Hur säkerställs och möjliggörs detta inom ramen för respektive förbands utbildning i strid?

Ytterligare en aspekt som fallit ut av min undersökning, och som ligger i linje med ovanstående, är den enskilde soldatens utbildning i strid. Den enskilde soldatens skicklighet utgör grunden för gruppens och plutonens stridsförmåga. Förutom själva soldatmaterialet, vore det intressant att undersöka varför soldater i vissa förband, med till synes samma utbildningsmässiga förutsättningar, helt enkelt blir bättre soldater än andra. Här kommer faktorer som förbandskultur, tradition, kompetens och grundsyn på yrket att vara viktiga faktorer att undersöka. Detta vore även intressant ur perspektivet att vi inom ramen för utvecklingen av de s.k. manöverbataljonerna skall ge dessa en likformighet när det gäller utbildning och materiel.

Min undersökning har omfattat de tre förbandstyperna luftburen skvadron, amfibieskyttekompani samt lätt mekaniserat kompani. I gränslandet för denna undersökning finns några förbandstyper som har en koppling till ämnesområdet. Dessa förband är enligt de i undersökningen givna motiven, idag ej klassiska manöverförband med huvuduppgift strid. Dock har de en viktig gemensam nämnare med ovan nämnda förband, de uppträder till fots när de löser uppgift på "slagfältet". Således skulle en vidare utveckling av min undersökning vara att studera dessa separat eller kanske hellre göra en jämförelse med förbanden i min undersökning. Detta skulle kunna ge ytterligare en dimension till diskussionen kring infanteri och den återtagning av kompetens som enligt min mening krävs för att vi i en snar framtid skall kunna sätta upp ett antal s.k. lätta infanteribataljoner. Intressanta förbandstyper för en sådan undersökning skulle i så fall vara jägarbataljon (I19) samt kustjägarkompaniet (Amfibiebataljon, Amf 1). Bägge dessa förbandstyper har en lång och gedigen tradition av att lösa uppgifter till fots. Tyngdpunkten för dessa förbands förmåga idag är dock ej att strida till fots som infanteri, utan inriktning och utveckling av respektive förbands förmåga går i första hand mot spanings- och underrättelseuppgifter.

7. Käll- och litteraturförteckning

7.1 Otryckta källor

Baudin Arne, "Preussisk – Tysk krigskonst", (essä), 2008-04-22

Försvarmakten, Amfibieregementet, (2008), *Förslag till organisation TOEM Amfibiebatljon 2010, Amfibieskyttekompani*, Amf 1 beteckning 10550:11467, bilaga

Försvarmakten, (2004), *AmfR Kjkomp*, remissutgåva, Högkvarteret

Försvarmakten, Markstridsskolan, (2009), *FMR MOUT del 2.1 Stridsteknik – Bataljon och kompani, utkast 4*, MSS bet:19100:50032

Försvarmakten, Livregementets Husarer, (2006), *Taktisk anvisning Luftburen bataljon*, K3 beteckning 09833:61342

Försvarmakten, Livregementets Husarer, (2009), *Taktisk Anvisning Grupp*, Karlsborg

"Försvarmaktsgemensamma krav på förmåga hos soldater och sjömän (FSS)", 2008 års utgåva (FSS), HKV beteckning 19 200:650 19 (2008), Försvarmakten

Informationssamtal med Arne Baudin, FHS, 090511

Informationssamtal med stf BatC Gardesbataljon på Livgardet, Försvarmakten, Magnus Gerhardsson, 090216, samtalsanteckningar finns i författarens ägo.

Informationssamtal med chefen Amfibieskyttekompaniet, Amfibiebatljon, Amf1, Försvarmakten, Göran Olsson, 090217, samtalsanteckningar finns i författarens ägo.

Informationssamtal med chefen S3, luftburen bataljon, K3, Försvarmakten, Kn Lars Westerberg, 090218, samtalsanteckningar finns i författarens ägo.

Lind William S, (2008a), *FMFM-2 Light infantry*, draft. Tillgänglig på Internet via: <http://www.d-n-i.net/dni/strategy-and-force-employment/fourth-generation-warfare-manuals/> (2009-02-05)

Lind William S, (2008b), *FMFM-1A Fourth Generation War*, draft 4.3. Tillgänglig på Internet via: <http://www.d-n-i.net/dni/strategy-and-force-employment/fourth-generation-warfare-manuals/> (2009-02-05)

Markstridsskolan, (2008), *Reglemente Mekbat 09*, remissutgåva, Skövde

Målkatalog Amfibieskyttekompani (2008), internt styrdokument, inhämtat 090217, finns i författarens ägo.

Owen, William F, "Patrol-Based Infantry Doctrine" i *Infantry*, Jan/feb 2006, vol.95 Issue 1, 5p, USA Fort Benning, Gale Group 2006

US.Army, (2006), *FM 3-21.10, The Infantry Rifle Company*, Washington, DC, Headquarters Department of the Army. Tillgänglig på Internet via:
<https://rdl.train.army.mil/soldierPortal/atia/adlsc/view/public/23168-1/FM/3-21.10/toc.htm#toc> (2009-02-12)

7.2 Tryckta källor

Chefen för Armén, (1990), *Infanterireglements Norrlandsskyttekompani*, Försvarsmedia, Stockholm

English John A och Gudmundsson Bruce I, (1994), *On Infantry*, reviderad utgåva, Praeger Publishers, Westport, CT

Försvarsmakten, (2005), *Doktrin för markoperationer*, Stockholm: Högkvarteret

Middeldorf Eike, (1956), *Taktik på Östfronten*, Verlagsgruppe Koehler/Mittler, Hamburg

Poole, John. H, (2007), *Tactics of the Crescent Moon Militant Muslim Combat Methods*, Posterity Press, Emerald Isle NC

US.Army, (2007), *FM 3-21.8, The Infantry Rifle Platoon and Squad*, Headquarters Department of the Army, Washington DC

7.3 Litteratur

Broadly, Donald, (2008), "Kapitalbegreppet som utbildningssociologiskt verktyg", ILU, Uppsala Universitet

Edlund, Urban (2006): C-uppsats "Specialiserade markstridsförband som ett svenskt militärstrategiskt specialområde", Stockholm: Försvarshögskolan

Dupuy Trevor N, (1984), *The evolution of weapons and warfare*, Da Capo Press, Inc. New York

Esaiasson Peter, et al. (2007), *Metodpraktikan – Konsten att studera samhälle individ och marknad*, Tredje upplagan, Norstedts Juridik AB, Stockholm

Försvarsmakten, (1998), *Kustartillerireglements Amfibiebataljon*, Stockholm

Försvarsmakten, Amfibiestridsskolan, (2004), *Ordermall 2004 Amfibiekåren*, HKV beteckning 09810:60635, Stockholm

Försvarsmakten (2007), *Ett hållbart försvar för framtida säkerhet*, Perspektivplaneringens slutrapport 2007, Stockholm: Försvarsmakten, Beteckning 23:382:63862, 2007-12-20

Försvarmakten, (2009), *Försvarmaktens underlag för regeringens försvarspolitiska proposition 2009*, HKV beteckning 23383:51503, bilaga 1.

Gudmundsson Bruce I, (1989), *Stormtroop Tactics*, Praeger Publishers, Westport, CT

Lind William S, (1985), *Maneuver Warfare Handbook*, Boulder, London

<http://www.ne.se/lang/heuristik>, (2009-05-15)

Bilaga 1

Tabell D: Beskrivning av respektive förbands organisation och vapen

	LBB¹⁰⁹	Amfbat¹¹⁰	Lätt mekbat¹¹¹
Kompani/ skvadron	<ul style="list-style-type: none"> - Skvadronsstab (4 man) - Stab/trosspluton (betjäning, TACP, span, driftstöd, sjv) - 3 × Luftburen pluton - Pv-rb pluton (3 grp, rb 57) - (160 man) 	<ul style="list-style-type: none"> - Kompanistab (4 man) - Stabspluton (betjäning, TACP, driftstöd, sjv) - 3 × Skyttepluton - (178 man) 	<ul style="list-style-type: none"> - Kompanistab - Stab/trosspluton - 3×Lätt mek skyttepluton - Bgbv pluton - (Ca 180 man)
Pluton	<ul style="list-style-type: none"> - ChefsgRP (2 man) - 3×Luftburna grupper 	<ul style="list-style-type: none"> - 3×skyttegrupper - 1×Understödsgrupp 	<ul style="list-style-type: none"> - 3×Skyttegrupper - 1×Understödsgrupp
Vapen	<u>Grupp</u> : AK 5C, Grtls (1), Grspr (1) Grg (1), Ksp 58 (1), Ksp 90 (2)	<u>Skyttegrupp</u> : AK 5C (4), Grtls (2), AK 5E (2), Rb 57 (2), Ksp 90 (4) <u>Understödsgrupp</u> : AK 5 C+E (2), AK 5C (6), Ksp 58 (2), Grg (1), tungt alt: 1 Tksp+1 Grsp	<u>Skyttegrupp</u> : 4 p-skott, 2 ksp 90, 2 grt, 8 strvmina, (2 rb 57) (en grupp med ksp 58) <u>Understödsgrupp</u> : ksp 90, ksp 58, grg (grundalt)

Tabell E: Beskrivning av respektive förbands stridsuppgifter

	LBB¹¹²	Amfbat¹¹³	Lätt mekbat¹¹⁴
Kompani/ skvadron	<ul style="list-style-type: none"> - Ta terräng - Försvara terräng - Nedkämpa en motståndare 	<ul style="list-style-type: none"> - Ta försvarad terräng i urban miljö, skärgård och öppen kust - Slå/ bekämpa fientliga enheter i urban miljö, skärgård och öppen kust - Försvara motståndsområde/ linje i urban miljö, skärgård och öppen kust - Skydda 	<ul style="list-style-type: none"> - Ta terräng som försvaras av mek skytteplut med strv. - Ta/genomsök och Ta/reNSA byggnader som försvaras av en mek skyttepluton. - Slå en mek skytteplut utan strv. - Fördröja framtr. av en mek skyttebat förstärkt med strv

¹⁰⁹ Försvarsmakten, (2006), *Taktisk anvisning Luftburen bataljon*, s. 22-26

¹¹⁰ Försvarsmakten, (2008), *Förslag till organisation TOEM Amfibiebataljon 2010*, bilaga s. 1-8

¹¹¹ MSS, (2008), *Reglemente Mekbat 09*, remissutgåva, s. 8

¹¹² Försvarsmakten, (2006), *Taktisk anvisning Luftburen bataljon*, s. 22-26

¹¹³ Målkatalog Amfibieskyttekompani (2008), s. 2

¹¹⁴ Enligt skriftligt underlag erhållet av stf BatC Gardesbataljon på Livgardet, Magnus Gerhardsson, 090216, underlaget finns i författarens ägo

			<ul style="list-style-type: none">- Försvara terräng mot mek skyttekompani förstärkt med stridsvagnspluton.- Öppna förbindelse
Pluton	<ul style="list-style-type: none">- Ta terräng- Försvara terräng- Nedkämpa en motståndare	<ul style="list-style-type: none">- Ta terräng, försvara stridsställning, skydda, binda, störa, understödjer, utför eldöverfall/överfall	<ul style="list-style-type: none">- Ta, försvara, rensa, isolera, understödja